

Velja po pošti: ==

Za celo leto naprej . K 20.—
za pol leta 12.—
za četrt 8.—
za en mesec 3.—
za Nemčijo celoletno . 25.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

V upravnistvu: ==

Za celo leto naprej . K 22.40
za pol leta 11.20
za četrt 5.60
za en mesec 1.80
S pošiljenjem na dom stane na mesec 2 K. Posamezne št. 10 v.

SLOVENECE

Inserati: ==

Enostolpna petstvarsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13 v
za trikrat 10 v
za več ko trikrat 9 v

V reklamnih noticah stane
enostolpna garmondvratna
30 vinarjev. Pri večkratnem
objavljanju primeren popust.

Izhaja: ==

vsak dan, izveniški nedelje in
praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. —
Sprejema naročila, inserate in reklamacije. —
Upraviškega telefona št. 188. —

Današnja številka obsega 8 strani.

Liberalna jesen.

Jesen je čas dozorevanja in žetve; zdi se nam, da je tudi naša liberalna stranka temu letnemu času primerno dozorela in žanje svoje sadove, katere je tekom svojega obstanka sejala med slovenskim ljudstvom. Kakršna setev, taka žetev. Liberalna era je bila povsod, tako tudi na Kranjskem doba neplodnosti in čas brezdelja in nedoslednosti. Medtem, ko so liberalci zabavljali in nam sploh pravico do vsake eksistence med ljudstvom odrekli, smo mi delali in zrastli. Ni bilo lahko to delo, a rodilo je uspehe, kakor jih rodi vsako delo. Liberalizem na Slovenskem gine in blede kakor jesensko listje, ki odpada z drevja. Posebno letošnja jesen pomeni velik korak v zadovoljanju slovenskega liberalizma in zna biti osodepolna za obstoj sedaj obstoječe liberalne stranke.

Liberalno načelo je bilo zmeraj načelo samoljubja in negacije; nikdar niso svoje politike vodili po svojih načelih, ampak merodajno je bilo zanje delovanje naše stranke. Če smo šli mi na desno, je šel liberalci na levo, če smo mi šli na levo, je šel liberalci na desno. Kritika je sicer povsod dobra, ampak stranke, ki žive od samega kritiziranja, ne da bi pri tem same kaj zidale in inicijative dajale, so se same na smrt obsodile; liberalna stranka je bila kakor tisti Zid, ki prodaja Kranjcem podobe svetnikov, na Laškem Garibaldi, Kavurje in Macinije, na Ruskem pa sveto Moskvo in Kijev. Kakor kaže!

In tako je prišlo, da se je začel med liberalci samimi ravs in kavs; razdor gre popolnoma po »notah«. Včeraj smo prinesli notico, da je odložil svoj mandat dr. Ivan Oražen in danes se razglša v javnosti, da je odložil predsedstvo stranke Ivan Hribar. Liberalci so sedaj brez glave! Največ zmede v stranki je zmerom provzročala dvorezna politika tega moža, ki je sam o sebi rekel, da ne pozna nobenega programa, ampak da je njegova oseba sama njegov program. Da mora seveda tak »program« stranko do razdora privedi, je seveda jasno kakor beli dan. Ta »program« so zase oboji reklamirali, stari in mladi,

ker so mislili, da pomeni njegova oseba in njegov program velik politični profit. Ivan Hribar je pa sedaj odložil svoj program, s tem se odvezal vsake obveznosti nasproti starim in bo najbrže stopil na čelo mladim. Na ta način je hotel s tem svojim korakom zvaliti vso odgovornost za neuspehe liberalne stranke na pleča starih, kar bo pri prihodnjih volitvah v mestni občini ljubljanski na vsak način veliko agitatorično sredstvo. Kaj poreče k temu meščan ljubljanski, je težko prorokovati. Za politiko slovenskega naroda ne pomenijo te liberalne intrige popolnoma ničesar, naj že pridejo na vrh stari ali mladi. Mi gremo naprej v zavesti svojih dolžnosti in ljudstvo gre z nami. Liberalcem pa bo prinesla vsaka jesen veliko listje in veliko upanje.

Zahteve goriških Slovencev.

Gorica, 2. oktobra.

Na javnem ljudskem shodu, dne 2. oktobra 1910 v »Centralu«, pod predsedstvom drž. in dež. poslanca g. Josipa Fona zbrani Slovenci goriškega mesta so sprejeli soglasno sledeče resolucije:

Goriški Slovenci, zbrani dne 2. oktobra 1910, na javnem ljudskem shodu v »Centralu«, pozivljajo c. kr. vlado, da ukrene vse potrebno, da se bo vršilo prihodnje ljudsko štetje v Gorici nepristransko in zahtevajo v ta namen, da se odzame goriškemu magistratu vodstvo ljudskega štetja radi kričeih nepravilnosti in krivic, ki jih je zakrivil o priliki zadnjega ljudskega štetja in to tembolj, ker italijansko časopisje naravnost pozivlje h krivičnemu štetju v škodo Slovencev in v prilog Italijanov.

C. kr. vlada se pozivlja, naj ukrene potrebno, da ne bodo italijanski in nemški gospodarji samovoljno vpisovali v gospodarskem oziru od njih odvisno osebo, kakor služkinje in delavstvo, med Italijane in Nemce, kakor se je to godilo pred desetimi leti.

V svrhu potrebne kontrole naj se pritegnejo k števni komisiji zaupniki slovenskega ljudstva.

Goriški Slovenci zahtevajo dalje, da dobe v svrhu ljudskega štetja slo-

venske popisovalne pole in slovenska navodila.

Goriški Slovenci zahtevajo, da uprava c. kr. državnih železnic neha nameščati na državni postaji v Gorici in na drugih državnih postajah na Goriškem nemške uradnike in sluge, do čim ne morejo dobiti domačini služb.

Pozivljajo se slednjič vsi slovenski deželni in državni poslanci, da zastavijo na merodajnih mestih vse svoje moči in ves svoj vpliv v to, da se tem resolucijam ugodijo.

Z gospodarskega torišča.

Na Dunajčane se zdaj Parižani jeze. Kako to? Saj še nikakor ni tako dolgo, ko so se bratili parižanski občinski svetniki z dunajskimi. Danes pa piše pariško časopisje zelo razjarjeno proti nam in tudi avstrijsko časopisje že piše tako proti Francozom, kakor da sta že obe državi mobilizirali svoji armadi in mornarici za krvavi ples. Ampak vsa stvar ni tako huda, kakor to slikajo gotovi dunajski in pariški listi. Preklajo se medsebojno marveč francoski bogataši z Rotšildi. Francozi so vznejevoljeni na Avstrijce. Ako sodimo popolnoma objektivno, jim tega pravzaprav niti zameriti ne moremo. Ko so Rotšildi za zelo nizko ceno pred leti kupili južno železnico od naše države, so spravili papirje južne železnice med Francoze. Francoski rentier je seveda pokupil papirje južne železnice. Papirji južne železnice pa zdaj ne prinašajo nobenih dobičkov več, ker so južno železnico z raznimi zvijačami ravno Rotšildi spravili na rob propada, tako da je pravzaprav že zdaj v konkurzu. Če bi bil kak zasebnik v takem finančnem stanju, v kakršnem se zdaj nahaja južna železnica, bi bil moral že zdavnej napovedati konkurz, ker bi ga drugače zaprli. Morebiti so te žalostne izkušnje bolj vplivale na Francoze, kakor vse drugo, da so se branili dati Ogrski posojilo. Francozi seveda zdaj izkušajo prave razloge nekoliko prikriti, a tudi Rotšildi, ki so dali Ogru posojilo, zdaj puste pisati tako, kakor da so bili edino in zgolj politični razlogi merodajni, da niso dobili Ogru posojila v Parizu. Seveda Rotšildi zdaj puste ostro napadati Francoze, češ, da ne razumejo kupčije, ker jo vravnava tako, kakor ustreza francoski zunanji

politiki. Francosko časopisje je zvitim Rotšildom nasledlo in piše zdaj res tako, kakor so hoteli Rotšildi, ki so hoteli očitno v najnovejšo časnikarsko kampanjo proti Francozom odvrti pozornost Francozov od izgub, ki jih imajo še danes francoski lastniki papirjev falitne južne železnice.

Rotšildom se pa gre v sedanji protifrancoski časnikarski kampanji še za nekaj drugega. Turčija išče posojila na pariškem trgu. Ze nekaj časa sem tudi v tem oziru zabavljajo proti Francozom, češ, da stavijo Turčiji naravnost sramotne pogoje. Francozi dobro znajo, kaj da bi radi Rotšildi dosegli, zato pa puste pisati, da bodo dobili Turki na Francoskem pod milejšimi pogoji posojila, kakor so to prvotno Francozi mislili.

Ogrska vlada predloži ogrskemu državnemu zboru predlog, ki namerava uvesti na Ogrskem monopol za pridobivanje surovega petroleja, zemeljskih plinov in kalijeve soli. Predloga sama nima namena, da monopolizira tudi čiščenje surovega petroleja in trgovino, ampak monopolizirati hoče zgolj petrolejske vrelce, potem zemeljske pline, ki se napravljajo pri pridobivanju petroleja in ki jih v Ameriki dobro izrabljajo, kakor tudi kalijevo sol. Storitve hoče to ogrska vlada zato, da v bodoče izrabljanja teh predmetov, če jih zaslede na Ogrskem, ne dobi inozemski kapital v roke, kakor se je to zgodilo v Galiciji, kjer so petrolejni vrelci v rokah raznih domačih in tujih tvrdk, proti katerim zadnjim nastopa zdaj avstrijska vlada zato, da se je bati carinske vojske s Francozi in morebiti še z Američani.

Jutri prične zborovati na Dunaju v parlamentu drugi mednarodni hladilni kongres, ki se bo pečal z vprašanji o umetnem hlajenju v vedi in praksi. Prvi kongres je zboroval v Parizu in je imel lepe uspehe. Na dunajski kongres pride do 1500 kongresistov. Otvori se jutri ob 10. dopoldne, dne 8. t. m. jih sprejme dunajski župan, dne 10. t. m. bodo pa kongresisti sprejeti na dvoru. Kongres zaključijo slovesno 11. t. m., 12. t. m. ostanejo kongresisti še na Dunaju, potem pa odpotujejo v Budimpešto, kjer ostanejo dva dni; iz Budimpešte pa odpotujejo še v Prago.

LISTEK.

Dekle z biseri.

Angleško spisal H. Rider Haggard. — Prevel J. M.

(Dalje.)

»Tiho!« zašepeta Nehušta in se ustavi v senci pri vratih.

Mož dvigne glavo in Mirijam ga spozna. Bil je Mark, postaran in s šopom sivih las na sencih, kjer ga je zadel Kalebov meč, zelo upadlega obraza, toda še vedno Mark. Govoril je sam seboj:

»Sedaj ne morem več čakati. Trikrat že sem bil pri vratih in še vedno nobenega znamenja. Naš načrt se je brezdvoma ponesrečil in sedaj je Mirijam gotovo že v Domicijanovi palači. Sam pojdem in poižvem, kaj se je zgodilo.«

»Nagovori ga,« zašepeta Nehušta in potisne Mirijam naprej.

Stopila je proti mizi in stala v svoji dragoceni beli obleki pred Markom.

Poveljniki skoči pokonci in vsklikne: »Mirijam!«

V istem hipu pa je bil že pri njej in jo je iznenaden poljubil.

»Izpusti me, prosim,« reče Mirijam, »zelo sem slaba in komaj se še držim pokonci.«

In vsedla se je na divan docela obnemogla.

Nehušta prihitel k njej in jo moči s hladno vodo napojenim robcem. Kmalu ji zopet odleže in Mark hoče naenkrat vse zvedeti od nje. Nehušta pa ga zavrne: »Prizanesi ji, saj vidiš, da težko odgovarja. Vsa stvar je šla po sreči. Jaz sem Mirijam kupila, po kateri ceni ti ti pove tvoj hišnik Štefan. Sedaj pa, predno se razgovorimo, treba, da se nekoliko pokrepčamo pri večerji.«

Tedaj pa je bila prilika, da je Nehušta Marku podrobno povedala vse zanimive novice s trga sužnjev.

× × ×

Nekaj dni pozneje so sedeli zopet zvečer pri mizi in se razgovarjali, kako čudno so se zopet sešli.

»Dobro si napravila svojo kupčijo,« reče Mark Nehušti in se veselo nasmeje, »zelo dobro. Kedo ve, kateri bog je navdahnul starega skopuha Štefana, da je leto za letom kopičil to zlato, ki smo ga sedaj tako potrebovali.«

»Moja Bog in njen,« je odgovorila Nehušta svečano, »in Njemu moraš biti hvaležen, seveda ne tako, kakor je Štefan tebi, ki je bil priča, kako se je v eni uri izdalo toliko tvojega denarja.«

»Tvojega denarja?« vpraša Mirijam. »Ali si me ti odkupil, Mark? Potem, potem sem tvoja sužnja?«

»Ne, Mirijam,« odvrne razburjen. Jaz sem tvoj suženj in samo to želim, da mi boš kedaj moja žena.«

»To ne more biti, Mark,« odgovori Mirijam in prebledi. »Dobro veš, da se

to ne more zgoditi. Vzroke za to sem ti že povedala tam ob Jordanu; moja mati mi je umirajoča naročila, da se ne poročim z nikomur, ki ni kristjan.«

»Mirijam,« reče Mark užaljen, »ali ne uvidiš, kako čudovito so naju tvoj Bog in moji bogovi zopet združili. Ali nisi ti svojega lastnega življenja pri Starem stolpu darovala za - me? Tebe so zaradi mene judovski sodniki obsodili za izdajalko in ti odločili strašno sramotno smrt ob Nikanorjevih vratih. In tudi jaz sem storil za - te, kar sem mogel. Prihitel sem z Nehušto zadnji trenotek v Rim, da smo te še o pravem času odkupili. S tem sem jaz postavil na trg svojo lastno čast, ki jo dražje cenim, nego svoje življenje.«

»Tvoja čast?« vpraša Mirijam.

»Zakaj?«

»Zato ker je pri Rimljanih najgrši strahopetec vsakdo, ki se da vjeti od sovražnikov in si ne konča svojega življenja. Tak mora po rimski vojaški šegi biti umorjen. To je osoda, ki tudi mene čaka. In vse to sem storil zaradi tebe in ti me vkljub temu pehaš od sebe, ti ki si sedaj moja sužnja!«

»Gorje meni, kaj naj storim?«

»Kaj ti je storiti?« se oglasi Nehušta. »Stori svojo dolžnost, vse drugo pa prepusti Bogu!«

»Molči, ženska!« zavpije Mark in prebledi od jeze.

»Ne,« odgovori Nehušta, »ne bom molčala. Poslušaj, Rimljan. Rada te imam, saj veš, da sem ti skrbno stregla, in brez mene bi ti nikoli ne bil

ozdravel. Rada te vidim, in želim predno umrjem, bolj nego vse na svetu, da vaju pozdravim kot moža in ženo. Toda sedaj je to še nemogoče. In zato ti delaš deklici krivico, ko jo hočeš sedaj v največji sili odvrtni od pota njene svetle dolžnosti. Ti si celo tako krivičen in ji očitaš, da je ona sedaj tvoja sužnja. Da, ona je tvoja sužnja, a zato ker je za-te darovala svoje življenje. Dovolj dekletu, da bo zopet prosta; ona ima potem toliko imetja v Tiru, da lahko izplača ves denar, ki smo ga izdali, da smo jo odkupili. To posestvo je prepisano na njeno ime. Ti pa med tem prebiraj evangelij in midve bova molile za-te, da te Bog razsvetli in te privede v krščansko vero. Potem pridi in jo vzemi za ženo in bodi srečen z njo . . .«

Ko je Nehušta govorila, se je Mark silno razburil, vstal je in tekal po sobi, kakor da bi iskal moči, kako preboleti ta udarec. Dolgo časa se je vojskoval, potem pa je navidez pomirjeno rekel:

»Oprost, Mirijam! Vse, kar je Nehušta povedala, je resnica. Mirijam ima prav, ker se noče poročiti z menoj, ako ji vest ne dovoli, jaz pa bi ne imel prav, ako bi te zahteval za-se zato, ker sem te odkupil. Mirijam, dam ti svo-bodo, kakor sem nekaj obljubil Esencem, kolikor se spominjam. Ker nikdo ne ve, da si moja last, mislim, da ni treba nobenega potrdila od gosposke. To je nekaka osvoboditev med prijatelji, kakor pravijo pravniki, vendar popolnoma veljavna. Kar se tiče posestva v Tiru, ga sprejemem kot plačilo za

Zopet napovedan boj južni železnici.

Koalicija nesocialnodemokratskih železničarjev je 2. t. m. zborovala v Mariboru. Zborovali so zastopniki z vseh prog južne železnice. Zborovanje so proglasili za javno. Na zborovanju je vladalo bojno razpoloženje. Ostro so obsojali postopanje socialne demokracije, ki je pokazala ob zadnjem boju, da strastno nasprotuje upravičenim zahtevam železničarjev. Zgolj gospodarski boj je izvojeval svobodo in rešil železničarje nasilstva socialne demokracije. Socialna demokracija je vzrok, ker niso veliko dosegli uslužbenci in delavci, ki so v pretežni večini sledili Tomšikovi komandi. Uprava južne železnice se zato glede na zahteve uslužbencev in delavcev ni hotela pogajati s koalicijo o njihovih zahtevah in težnjah. Govorniki so naglašali na shodu, da je bil voditelj socialnodemokratskih železničarjev, Tomšik, najhujše nasprotnik, da bi se kaj dovolilo uslužbencem in delavcem, kar naj izvejo vsi železničarji. Vsi govorniki so najostreje obsojali tisto socialno demokracijo, ki je drzna dovolj, da proglašja za svoj uspeh, kar je priborila za železničarje v boju koalicija. Kar so dosegli uslužbenci in delavci, so dosegli posredno ali neposredno po pasivnem odporu koalicije. Socialnodemokratski voditelji so s svoje strani grozili s pasivnim odporom, če bi se bile po koaliciji delavcem in uslužbencem izboljšale razmere.

Na shodu se je naglašalo, da morajo biti kljub temu, kar se je obljubilo, železničarji previdni in pripravljeni na nov boj, kre se ne ve, če bo novi generalni direktor Weeber izpeljal, kar je obljubil dr. Fall. Zato so sklenili, da naj koalirane organizacije 1. novembra zopet prično s službo natančno v smislu predpisov, če južna železnica ne izvede do 1. novembra, kar je obljubila koaliciji.

Shod je bil zlasti zato zanimiv, ker se je na njem pokazala vsa socialnodemokratska hinavščina in zahrbtnost in socialnodemokratska ljubezen za gospodarske koristi železničarjev v bengalični luči. Socialna demokracija je pač velika v zabavljanju in menda misli z zabavljanjem nasiliti lačne železničarske želodce, ker nasprotujejo rdeči železničarski generali boju za izboljšanje lastnih svojih zvestih pristavev menda zato, ker so sijajno plačani rdeči železničarski generali lahko siti z denarjem, s katerim jih pita lačni socialnodemokratski revež železničar in delavec. Ampak vnebovpijoče izdajalsko postopanje socialnodemokratskih generalov že odpira oči najzagrizenejšim, ki že tudi več ne morejo umevati zelo prozorne izdajalske taktike železničarskih generalov plačanih rdečih generalov. Železničarji, ki izpregledavate, proč od tiste izdajalske socialne demokracije, ki Vam ne privoščijo, da se izboljša Vaše stanje! Pristopajte »Prometni zvezji«, ki je stala pošteno v boju za Vaše koristi!

dolg, prosim pa, da ga zaradi mene za sedaj še obdržiš, ker bi nastale sitnosti, ako bi ga sedaj prepisal na svoje ime. Sedaj pa lahko noč. Nehušta te vzame v svojo sobo, jutri pa lahko ideš, kamor hočeš.

Mirijam pa so zalile solze.

»Kaj misliš storiti, Mark?«

»Najbrže nekaj, o čemur bi rad, da bi ti ne vedela,« odgovori užaljen, »morebiti pa tudi sprejemni nasvet Nehušte in začnem preiskovati sveto pismo, ki ima, kakor se mi zdi, nekaj poseben namen, da prepreči srečo ljudi.« Nato pa pristavi osorno: »Pojdi, dekle, pojdi hitro, kajti ako ostaneš še dalje tu pred menoj in plakaš, se zna zgoditi, to ti povem, da izpremenim svoje misli in storim, kar bi bilo tebi in meni v pogubo.«

Mirijam molče vstane in omahujoč odide iz sobe. Ko je Nehušta hotela oditi za njo, jo Mark zagrabi za roko.

»Najrajši bi te umoril,« je rekel hladnokrvno.

Stara Libijčanka se mu pa nasmeja rekoč:

»Vse, kar sem rekla, je resnica in bo v tvojo korist.«

»Kam pojdeš z njo?«

»Ne vem še, toda kristjani imajo povsodi prijatelje.«

»Ali mi boš sporočala o njej?«

»Gotovo, ako bo varno.«

»Ali mi boš sporočila, kedar bo potrebovala pomoči?«

»Gotovo in ako boš ti potreboval njene pomoči, jo pripeljem k tebi.«

»Dali bogovi, da kmalu potrebujem pomoči! — Pojdi.«

(Dalje.)

Slovensko gledališče.

»Taifun,«

Lengyelov prvenec, je sinoči naravnost dupiral. Nov milicieu, eksotično dejanje in burleskna sredstva skrajno teatralne tehnike so zaslepili marsikoga, da je prezrl od dejanja do dejanja naraščajočo dolgočasnost, neverjetnost intrige, ki povzroča cel konflikt in samo v teatraliki motiviran umor. Občinstvo je pozabilo v sodnijski sceni na vso verjetnost, in ni videlo v tem III. dejanju onega, kar namreč je, kratkočasno farso na evropske sodnike in poroto, ki v vsaki drugi besedi bije resnici v lice. Ako izluščimo iz blestečega bengaličnega ognja Lengyelove »mache« zrnno tendence, vidimo lepo idejo. — Smotreno organizirani in delavni Japonci nadkriljujejo perverzno in dekadentno Evropo. — Ta ideja je pa vse bolj patetična, eksotična in perspektivna, kakor pa ironična, Apoteoza Mongolov, boj vzhoda in zahoda, sovraštvo rumenih in belih, boj dveh plemenov in vse drugo nas ne sme v toliko preslepiti, da bi videli v »Taifunu« literaturo, dasi ima mestoma kak prizor tudi literarne ambicije. »Taifun« je pač igra, ki je trajala do polnoči, in je kljub temu »Reisler«. Jounglerski akt s prasketajočimi raketami v ozadju in z literarno draperijo ob straneh!! Igra, ki hoče biti nekaj več, kakor je faktično v resnici: lepa in nova obleka na navidezno zdravem telesu, ki pa nosi v sebi kal boleznij vsled dedne obremenjenosti Sardouja et consortes.

Igranje samo moramo pa v celoti pohvaliti, zlepa nismo videli že vobče tako zaokrožene predstave, kot sinoči. Šetfilova (Helène) je bila demon strasti, ki je koncem II. dejanja vzrasla do ekstaze, — vse v strogih mejah, nikdar pretirano in neresnično, vsikdar naravno in fascinujoče. Izgovor semtertje še malo preveč zateguje in tedaj so vokali preveč odprti, pa to sčasoma izginje. Pozna se ji pa šola in talent, ki je že dozorel, ki ne išče več, ampak ki nudi že zrel sad. Posebno naj pohvalim, da v afektu nikdar ne zaide v maniro in patos, ampak da robove in ostrine naturalistične tehnike zakrije in omili s čutom in diskretnostjo. — Nučič (Tokeramo) je bil izboren, dosega najboljša njegova uloga! Mirno, dostojanstveno, vso družbo nadkriljujoče obnašanje diplomata, izvrstna maska, tipično japonska hoja in ono mačjo zvijačnost in krivljenje hrpta je pogodil povsem in docela. Samo svoj rezki smeh naj omeji in kot Tokeramo naj umira drugače kot Antonio Gledjevič. — Bohuslav (Kobajaši) je bil vzoren tip mirnega, zvitega in opreznega rumenokožca, ki je ostal v svoji ulogi vseskozi dosleden, ki kot raisonneur ni bil šablonski, ampak nov, ki, dasi »trobil« pisatelja, ni z nobeno besedo silil v ospredje in ravno zato stal v prvi vrsti. — Danilo (Joshikava) je igral dobro, imel je pa premalo tipično masko. — Skrbinšek (Beinsky) nam pa ni ugajal. Pretiraval je. Hotel je biti originalni boheme, a je bil v resnici surov. Preveč je kopal nervozno govorilno tehniko Kainzovo, timbre izpitnega glasu se mu ni posrečil, premlada maska ni bila v soglasju z ulogo. Če bi opustil kopiranje in se postavil kot inteligent na lastne noge, bi brezdvomno ne karikirjal, ampak bil morda zato malo manj virtuozen, a bolj resničen. Heine v Berolinu brezdvomno ni bil tak. — Verovšek (profesor Dupont) ni imel hvaležne vloge, zato je v III. dejanju pozabil, kako je usvaril svoj tip v I. in II. — Šimaček (zagovornik) je bil dober, manj patetičen kot v Kacijanarju, gotovo ne v škodo naši sodbi o njem. — Vsi drugi brez izjeme so v manjših ulogah bili prav dobri in so se uvrstili v res lepo zaokrožen okvir celote. Imenoma naj omenim Wintrovo in Al. Drenovca, ki je kot začetnik sicer še popolnoma Nučičev učenec, a talentiran. — Povhe (državni pravnik) je bil prerobit v tonu in gestah. — Režiji naše priznanje in pohvala za vestno in res fino aranžiranje. — Inscenacija je za naše razmere bila sprejemljiva. Oba loka iz staromodne dvorane, ustavljena v moderno sobo, sta se pa silno slabo podala, da molčim o 30 let starem drogu za zaveso na desnem praktikabnem oknu. — Porotniki so bili stari od 16—21 let; to smešno bagateliziranje vsake iluzije, kadar nastopa komparzerija na našem odru, naj vsaj glede mask ravnateljstvo najtemeljiteje odpravi. In sicer kmalu in korenito. Pri reprizi naj se ne štedi s črtami, ker štiriurne predstave so predolge. d. d.

Književnost.

• Knjiga o lepem vedenju. (Spisal Urbanus.) »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani je izdala »Knjigo o lepem vedenju«, ki obsega obširna in zelo pre-

gledno nujana navodila, kako naj se vede preprost človek ali izobraženec v rodbinskem, družabnem in javnem življenju.

Knjiga je bila že davno potrebna in bo brez dvoma ustrezala svojemu namenu. Vsak človek namreč — naj bo še tako izobražen — zaide pogosto v neprijeten položaj, da ne ve, kako naj se napram gotovim osebam in družbam obnaša, da napravi dober vtis; kajti ravno zunanja oblika, s katero kdo nastopa, je velikanskega pomena v življenju. Človek si s svojim vedenjem povzdigne ali pa podkopije ugled.

Lepo obnašanje sicer ni toliko plod razuma in poduka, kakor vzgoje in srca, vendar pa vsak človek potrebuje tudi nekaj praktičnih navodil. S tega stališča moramo v resnici z veseljem pozdraviti navedeno knjigo in vsak naj smatra za svojo narodno dolžnost, da ji pripomore do vstopa v vsako rodbino. Vsak se bo iz knjige mnogo naučil in našel v nji obilico zlatih nauk. Knjiga ima dvojno kazalo in je z natančnim abecednim kazalom pregled knjige zelo olajšan.

Knjiga se dobi v »Katoliški Bukvarni« in stane fino vezana, na posebnem papirju izvod 4 krone. — O tej krasni in prepotrebni knjigi prinese naš list v kratkem obširno oceno.

Dnevne novice.

+ Delegacije in »Slovenska Enota«. O postopanju in delegacijah se bodo posvetovali delegati, ki so člani »Slovenske Enote«, še pred 12. t. m. Dne 11. oktobra se bo vršilo posvetovanje skoro vseh slovanskih delegatov. Istega dne se bodo vršila tudi posvetovanja Nemcev.

+ Naše gibanje na Goriškem. V nedeljo 2. t. m. je »Kmetijsko bralno društvo« na Koritnici pri Grahovem priredilo igro »Tri sestre«, ki je izborno izpadla. Pred veselico je imel odposlanec S. K. S. Z. iz Gorice, č. g. Iv. Rejec, lep govor z vsebino: Moč katoliške organizacije ni v številu, ampak v kakovosti. Udeležencev je bilo nad 200. — Na Idriji pri Bači in na Selih pri Volčah je odposlanec S. K. S. Z., jurist Godnič, imel skoptiška predavanja ob zelo lepi udeležbi.

+ Hofrat brez zaupanja. »Slovenskemu Narodu« ne gre v glavo, da hofrat Ploj tudi na Stajerskem nima nobene zaslonbe več. Pa »Narodu« je šlo vedno šele tedaj v glavo, ko so njegovi ljubljenci že padli in tako bo tudi v Plojevem slučaju. »Narodova« ljubezen do Ploja in Plojeva za »Narod« je kaj značilna. Po tej ljubezni bo oba glava bolela. Ogromna večina je s Plojem že sedaj obračunala in le čaka trenutka, da mu to črno na belem dokaže. Ta hofrat je pri znani obravnavi pred ljubljanskim okrajnim sodiščem med drugim tudi rekel, da je Haerdtlu priporočal potrditev Hribarjevo, češ, da bo nepotrditev imela vpliv na celo taktiko in politiko liberalne stranke. Tako je Ploj govoril Haerdtlu, ko bi vendar moral stati na sklepu vseučiliškega kluba, t. j. v obstrukciji proti vladi in več kot obstrukcija ne more izražati najostrejšje opozicije. Kako more potem še kaj vplivati na politično stališče in taktiko? Iz tega, da je Ploj tako govoril, sledi, da je takrat imel že posebno kupčijo z vlado. Ali tak mož zasluži zaupanje slovenskega ljudstva? Ta hofrat je že davno izgubil zaupanje slovenskega ljudstva, in če mu zaupa le še peščica slovenskih liberalcev, je tem slabše zanj!

+ Kaj pravijo liberalci o — sebi. Mladini so morali mirno požreti, ko jim je starinski vodja liberalne stranke jasno črno na belo v »Narodu« dokazal, da so »Zvezo slovenskih zadruge« popolnoma zavozili in da bi bili tudi Družbo svetega Cirila in Metoda kmalu spravili na boben. Pa to ni zadosti: liberalci imajo sedaj še tretjo stranko v svoji sredi: najmlajšo, to so dijaki! Ti izjavljajo v zadnjih »Naših Zapiskih«, da tako starini kakor mladini smrde in da so drug drugega popolnoma vredni. Pravijo, da so mladini svojčas sklenili s starini pogodbo, glasom katere so enega starina izvolili v odbor Družbe sv. Cirila in Metoda, zato so pa morali starini mladinom prepustiti dve profesorski mesti na ljubljanski višji deklški šoli. Ko pa starini niso imeli več mest oddati, so se mladini uprli. Zmanjkalo je prostora pri koritu: to je vzrok boja med liberalci. »Kakor so peli starini, tako čivkajo mladini,« piše mladi liberalni študent v »Zapiskih«. Zdaj pa pridejo in prosijo Belokranjce, naj jim dajo mandat!

+ Imenovan je za okrajnega sodnika v Podgradu sodnik dr. Ščitomir Dolenc, doslej sodnik v Buzetu.

+ Za kanonika pri Gospej Sveti je imenovan č. g. Peter Serajnik.

+ Nov Orel v Rihembergu na Vipavskem. V nedeljo, dne 3. oktobra, se je ustanovil v Rihembergu na Gor. Vipavskem nov Orel. Govoril je odposlanec S. K. S. Z. iz Gorice akademik Vekoslav Vrtovec o pomenu in namenu Orla. Ustanovitvi je prisostvovalo nad 90 Orlov v kroju iz bližnje okolice. Vpisalo se je vkljub vsem liberalnemu terorizmu blizu 40 mladeničev. Predsednikom Orla je bil izvoljen Ivan Sever, načelnikom pa Fran Cebron. Liberalni izzivači so prignali skupaj nekaj tujcev, da bi razbili zborovanje; toda njihova nakaná se jim ni posrečila. Kričali so kot divji, se norčevali iz verskih resnic, da se je ljudstvo zgražalo. Le tako naprej liberalci in kmalu boste zgubili poslednjo postojanko. Značilno za nivo liberalne stranke na Goriškem je njeno divjaštvo, s katerim se proslavljajo celo prvi voditelji. Nemški botogar in slovenski deželni poslanec Gabršček je na naravnost nesramen način insultiral v Prvačini Orle, ki so korakali k ustanovitvi rihemberškega Orla. Heil »Fremdenverkehr Gabršček«! Naša organizacija na Goriškem gre kljub vsem liberalnim nasilstvom krepko naprej. Živeli vrli rihemberški fantje!

+ Za ravnatelja goriške deželne blaznice bo baje imenovan goriški zdravnik dr. Frantič, primarij v bolnišnici usmiljenih bratov. Pravijo, da nima sposobnosti za to odgovornostno polno mesto, da nima potrebne strokovne izobrazbe. Kakor vemo, je prošil za to mesto odlični psihater. Zakaj bi strokovnjak ne dobil tako mesto, kajti tu mora biti merodajna strokovna izobrazba, ne pa sorodstvo z deželnim glavarjem.

+ »Zlata knjiga« se, kakor čujemo, prestavi v češčino za češke brate Orle.

+ Volivnim shodom na Hrvaškem dela Tomašičeva vlada velike ovire. Okrajni predstojniki so dobili nalog, da morajo, predno izdado kako dovoljenje za volivni shod, potom šifrirane brzojavke obrniti se na vlado v Zagrebu, ako naj shod dovolijo ali ne. — Volitve bodo najbrže razpisane med 20. oktobrom in 1. novembrom.

+ Razcep v dalmatinskem sokolstvu. Poročali smo že, kako je del dalmatinskega sokolstva zašel v tabor svobodomiselstva ter proglasil čisto hrvaško narodno misel na verskem temelju za nezdržljivo s sokolstvom. K sreči pa je po Dalmaciji mnogo sokolskih društev in žup zdravih v svojem jedru, ki nočejo ukloniti svojega tilnika v jarem smodlakovske judovske »svobodne misli«, marveč hočejo res ostati hrvaški sokoli — v pravem narodnem duhu. Na čelu teh stoji šibeniška Krešimirova župa, ki je sprejela v svoje okrilje sokolsko društvo v Kaštelu, katero je odbila smodlakovska splitska župa. Kakor se nam poroča, se v kratkem vrši posvetovanje o ustanovitvi nove sokolske zveze na temelju pravaških in krščanskih načel; zveza bo takoj močna, kajti gotovo je že sedaj, da jim pristopi osem sokolskih društev — med temi šibeniško in zadrsko — ter cela Gunduličeva župa. Upajmo, da bo krepki, ponosni hrvaški sokol skoro nadkrilil in zmagal smodlakovske sokolske kukavice.

— Samoumor dr. Karola Schwegla. Dne 3. t. m. se je ustrelil krog poldan v graščini Grinšice na Rešici pri Bledu dr. Karol Schwegel, brat ameriškega konzula Ivana Schwegla in nečak ekscelence barona Schwegla. Doktor Karol Schwegel je bil naslednik svojega strica barona Schwegla. Živel je solidno in v najboljših razmerah. Star je bil 27 let. Zato je vzrok samoumora popolnoma neznan. Splošno pa tu prevladuje mnenje, da se mu je hipno omračil um in ni malo tehničnih vzrokov, ki govore zato. Pogreb je bil danes v Gorjah.

— Pri c. kr. izpraševalni komisiji za obče ljudske in meščanske šole v Gorici se prično preizkušnje učiteljske usposobljenosti dne 7. novembra t. l. ob 8. uri dopoldne. Pravilno opremljene prošnje je vložiti predpisanim pottom do 20. oktobra t. l. pri ravnateljstvu c. kr. izpraševalne komisije v Gorici.

— Promet tržnih vlakov na progi Trebnje — Rudolfovo — Straža — Toplice. Ustrezajoč željam interesovanih krogov bodo vozili od 1. oktobra tek. l. naprej ob vseh ponedeljkih in semaniških dneh v Rudolfovem na progi Trebnje — Rudolfovo — Straža — Toplice tržni vlaki: št. 2217 (iz Trebnjega ob 6. uri 40 min., v Rudolfovo ob 7. uri 19 min. zjutraj), št. 2416 (iz Rudolfovega ob 7. uri 29 min., v Stražo — Toplice ob 7. uri 47 min. zjutraj), št. 2417 iz Straže — Toplice ob 7. uri 57 min., v Rudolfovo ob 8. uri 15 min. zjutraj) in št. 2218 (iz Rudolfovega ob 8. uri 36 m.

zjutraj, v Trebnje ob 9. uri 15 min. do poludne). Podrobni vozni redi so že vsebinjeni v od 1. oktobra t. l. veljavnih vozno-rednih oglaših.

— **Sladkorna cena.** Ker pride šele 20. t. m. novi sladkor v promet, se bode cena sladkorja šele tedaj znižala na 79 vin. kg. Druga leta je to znižanje nastopilo že začetkom meseca oktobra.

— **Na dunajski mednarodni lovski razstavi** so bile odlikovane razne puškarske tovarne v Borovljah na Koroškem, med njimi tudi tvrdka Peter Wernig, prva borovelska tovarna orožja, družba z o. zav. Z zlato razstavno svetinjo je bil odlikovan za svoje razstavljene izdelke Anton Krejči, krznar v Ljubljani, s srebrno razstavno svetinjo pa »Združena čevljarska druga« v Ljubljani.

— **Mednarodni kongres za oskrbo umobolnih.** Iz Berolina poročajo: V pruski poslanski zbornici zboruje IV. mednarodni kongres za oskrbo umobolnih, ki se ga udeležuje okoli tisoč zdravnikov iz vseh kulturnih držav sveta. Prof. Tamburini iz Rima in profesor dr. Ruedin iz Monakovega sta referirala kot prva o zvezi civilizacije z duševnimi boleznimi. Prvi je mnenja, da z rastočo kulturo ne napredujejo tudi duševne bolezni, temveč se ta proces vrši ravno nasprotno. Moderni boj povzroča sicer nekako nervozno utrujenost, ki pa nikakor ne vodi vedno k duševnim boleznim. Glavni vzrok teh bolezni je pač alkohol in sifilis. Profesor Ruedin je poudarjal, da je statistika v Angleski in Pruski dokazala, da se število duševno bolnih v teh dveh državah nikakor ni zvečalo. Pač pa se je v drugih deželah. Pač pa se more sklepati iz samoumorov in podobnih činov, da je moderna kultura v nekaki zvezi z nervozno degeneriranostjo. Tudi manjše število porodov in za vojaščno sposobnih ljudi kaže na degeneriranost. V debati se je poudarjalo, da se more z vzgojo napraviti iz manjvrednega otroka polnovrednega človeka.

— **Umrl je** v Stari Loki v 72. letu g. Fran Osebek, c. kr. uradnik v pok., osem gg. dr. Ušeničnikov. Pogreb bo v četrtek ob pol 9. uri zjutraj. N. v m. p.!

— **Umrla je** v 20. letu svoje starosti v Pulju gospa Pepica Janežič roj. Intihar, soproga c. in kr. štabnega mojstra za polaganje min gospoda Srečka Janežiča. Pogreb je bil danes popoldne iz mornarske bolnišnice na mornarsko pokopališče v Pulju.

— **Aretacija v Šiški.** Aretovan je bil Oskar Gerše, 15 let star, iz Loškega potoka, brez stalnega bivališča, ker je v Spodnji Šiški posestnici Jeri Mittereggerjevi izmaknil iz nezaklenjene spalne sobe zlato žensko verižico z zlatim obeskom. Gerše tatvino taji.

— **Srbski »veleizdajnik« zopet izpuščen iz zapore.** Poročali smo, da so nenadoma zaprli učitelja Petra Petrovića, ki je bil v znanem zagrebškem veleizdajniškem procesu obsojen na pet let ječe, a kasneje z drugimi vred izpuščen na svobodo. Sedaj se poroča, da so Petrovića zopet izpustili iz zapore. »Hrvatsko Pravo« zahteva, naj se veleizdajniški proces in afera Popović (ponarejanje oporoke v korist srbske propagande) že enkrat pred sodnijo spravi na čisto.

— **Letni semenj v Buzetu** se začne s 15. oktobrom, na kateri dan je bil preložen vsled griže.

— **Kat. izobraževalno društvo v Predosljih** je vpriporilo preteklo nedeljo »Garcio Moreno«. Vpriporitev je izpadla jako lepo in se vsled tega prihodnjo nedeljo t. j. 9. t. m. ob 4. uri popoldne ponovi. Vabijo se vsi prijatelji mladega društva, da se prireditve udeležijo v obilnem številu.

— **Meso v Gorici.** V Gorici so mesarji s 1. oktobrom zvišali cene mesa, tako da stane sedaj 1 kg govejega mesa: sprednji del 1 K 60 vin., zadnji del 1 K 84 vin. — Na živinskem trgu v Gorici pretekli teden je bilo več kupcev iz Italije, ki so kupili živino drago ter jo odpeljali v Italijo. V Italiji stane kilogram mesa 2 liri 20 c.

— **Iz Goriškega.** (Pozor!) Kdor ima obleko za igro »Sv. Neža«, (ki je last č. g. Kosca), naj jo takoj pošlje njemu, na naslov: č. gosp. Jožef Kosec, župnik, Kamnje, p. Črniče.

— **Krvava drama** se je zgodila dne 29. septembra v Debreczinu. 19 letni kmečki sin Andrej Szatmary je živel v divjem zakonu s 16 letno hčerjo kmeta Raczja. Ko se je čutilo dekle mator, jo je vzel oče k sebi ter se branil, izročiti jo fantu nazaj. Zsatmary pa je v prepiru ustrelil svojo ljubimko in nato tudi njenega očeta. Končno si je pognal sam kroglo v glavo. 12 letna sestra nesrečnega dekleta, ki je bila priča dogodku, je izgubila vsled strahu govorico.

Štajerske novice.

š **Maribor.** »Rokovnjače« uprizori slovensko gledališče v nedeljo, 9. t. m. popoldne ob pol 4. uri. Pač menda ni treba posebej omenjati, da je ta igra vzeta iz življenja našega naroda, torej narodna last. Upamo, da bo slovensko občinstvo prišlo gledat v obilnem številu »Rokovnjače«. Opozarjamo, da se začne predstava točno ob pol 4. uri popoldne.

š **Ormož.** »Slovenski Narod« prinaša v svoji zadnji številki članek o ormoški posojilnici. Članek ima namen kratiti ugled te posojilnice. K temu članku imamo še dodati, da je Zadruga Zveza v Celju izključila ormoško posojilnico par dni pred odborovo sejo te posojilnice, katere dnevni red je bil izstop iz Zadruga Zveze v Celju ter pristop k Zadrugi Zvezi v Ljubljani. Ormoška posojilnica je lahko vesela, da se je na tako lahek način rešila celjskih liberalcev. Kar se dalje piše o poslancu Mešku, je to čisto navadna laž, ker se o prestrogi reviziji po Zadrugi Zvezi v Celju ni nikdo pritoževal, pač pa o pristranski. Poslanec Meško ni bil vseh gospodu revizorju, sploh mišljenje celega odbora, in tako se je skuhala izključitev, pet mesecev po reviziji, čudno, pa ravno pred odborovo sejo posojilnice. Vse poizkuse, kratiti ugled ormoške posojilnice, ki že 36 let deluje, pa bomo najodločneje zasledovali.

š **Sv. Miklavž pri Ormožu.** Dne 2. oktobra je priredila »Slov. kmečka zveza« pri nas volivni shod, na katerem sta govorila z velikim uspehom poslanca dr. Verstovšek in Meško kot kmet Kozar. Na predlog župana Janežiča se je deželni poslanec izrekel neomajano zaupanje ter se jih pozvalo, da vstrajajo v obstrukciji.

š **O slovenski obstrukciji** v štajerskem deželnem zboru pišejo nemški krščansko-socialni listi splošno precej pravično, najbolj pa osvetljuje in obsoja nestrpnost nemškonalne večine »Vaterland«, ki štajerske losvonromovce silo ostro prijema in jih v uvodniku 1. t. m. naravnost dolži, da so oni štajersko spravili do bankrota. Predlog Wastianov — izvaja dunajsko konservativno glasilu — je imel namen deželni šolski svet spraviti pod absolutno komando »Freie Schule«, zakaj od 16 zastopnikov te korporacije bi jih bilo 10 svobodomiselnih: 2 zastopnika Gradca, 1 mariborski, 4 od deželnega odbora izvoljeni, 2 liberalna učitelja in 1 losvonrom-predikant. Da je predlog Wastian postal resna nevarnost, je kriv deželni glavar, grof Attems, ki ga je podpiral. Slovenci so, kakor poudarja »Vaterland«, tako iz narodnih in kakor verskih razlogov bili primorani do obstrukcije. Pri pogajanjih pa so nemški nacionalci v zvezi s plemstvom pokazali, da jim je posvobodomisljenje šole važnejše, kakor gospodarsko delo v deželnem zboru. To se je zlasti videlo, ko je stavil kmečki poslanec Hagenhofer predlog, da bodita v deželnem šolskem svetu dva zastopnika kmečkega ljudstva, ki v štajerskem deželnem šolskem svetu nima niti enega, ki bi v njegovem imenu govoril! Ne! Tudi tega niso hoteli, ker bi potem Slovenci, ki tvorijo, kakor »Vaterland« poudarja, eno tretjino štajerske, imeli med 16 zastopniki enega! — Tako nemško glasilu obsoja frivolnost Nemcev, slovenski liberalni listi pa — v nasprotju z mnogimi svojimi lastnimi pristaši — podpirajo štajerske losvonromovce, ker se boje, da ne bi prišel v deželni šolski svet zastopnik slovenskega kmečkega ljudstva. Liberalni učitelji imajo pač zelo slabo vest.

š **Gibanje naših društev.** V Grižah pri Celju se je dne 25. septembra ustanovila nova posojilnica rajfajzenovka. V načelstvu so sami ugledni kmetje naše stranke. O zadrugištvu je govoril g. Pušenjak. — Zadnje nedeljo 25. septembra je obhajalo kmečko izobraževalno društvo v Galiciji v Savinjski dolini desetletnico svojega obstanka. V hiši g. župana Reharja so se zbrali gostje iz cele savinjske doline. Slavnostni govor je imel g. Vladimir Pušenjak. Fantje so predstavljali igro »Čevljar«. — Pri Sv. Martinu na Pohorju se je ustanovilo novo katoliško slovensko izobraževalno društvo. Ze prvi dan je pristopilo lepo število udov. Društvo je zasnoval bivši šmartenski kaplan č. g. Razbornik.

š **Nova pošta.** V Cirkovcah pri Pragerskem začne poslovati 1. oktobra nova pošta Cirkovce pri Pragerskem. Dolgo časa je treba bilo drezati, predno se je ugodilo splošni želji. Hvala gospodom poslancem!

š **Pri Sv. Lenartu v Slovenskih gozdech** so zmagali Slovenci pri volitvi v trgovsko zadrugo.

š **Imenovanje.** Za finančnega konceptnega praktikanta v Ptuj je imenovan absolvirani jurist Konrad Schmid. Učiteljski kandidat Miroslav Vavroh pa je imenovan za davčnega praktikanta v Lipnici. Davčni oskrbnik Ludovik Ryzinsky je prestavljen iz Rottenmana kot vodja davkarije v St. Lenart v Slovenskih goricah.

š **Umrla** sta v Mariboru juvelir in hišni posestnik Avgust Götz in hišni posestnik Anton Novak.

š **Umrl je** v Celju okrajni tajnik v pok. g. Tomaž Wajda.

š **Umrl je** v Celju vpokojeni uradni sluga J. Dolinšek.

š **Nesreča.** Huzarju Štefan Sandorju se je spališil 28. septembra v Koroški ulici v Mariboru konj ter je zdirjal z vozom v hudem diru naprej. Huzar je padel z voza ter se je občutno poškodoval, trgovec Ziegler je skočil z voza. V Duhačevi ulici je konj zadel z vozom v neki plot ter je padel. Pod voz, oziroma konja so prišli še dva otroka in en delavec. Težko ranjene so prepeljali na rešilno postajo.

š **Vojska med hlapci in mesarskimi pomočniki.** V soboto zvečer so sedeli v Kirbiševi gostilni v Mariboru v eni sobi trije hlapci, v drugi pa trije mesarski pomočniki. Med obema strankama je vladalo že dalje časa hudo sovraštvo. Trije hlapci so odšli, se oborožili z ročicami in čakali na mesarje. Mesarski pomočnik Štraus je šel ven in opazil hlapca Muzeka z ročico. Močnejši Štraus mu jo je vzel in ga tako obdelal po glavi, da se je Muzek smrtnonevarno ranjen zgrudil. Ranjenca so spravili v bolnišnico, napadca pa v zapor.

š **Dobre klobase na graškem jesenskem sejmu.** V soboto zvečer je jedla v nekem šotoru na graškem jesenskem sejmu mlada ženska klobaso. Nato pa ji je postalo slabo, da so jo morali odpeljati v bolnišnico. Dogodek služi v priporočilo graškega jesenskega sejma!

š **Samoumor na železnici.** Iz Lembaha se nam poroča: Dne 29. septembra ob pol 4. uri popoldne se je na postaji Bistrica pri Lembahu vlegel na tračnice 27-letni delavec Fran Ranner ravno v času, ko je pripeljal na postajo poštni vlak. Varnostna priprava pri lokomotivi je vrgla samomorilca več metrov po progi s tako silo, da je Ranner obležal na mestu mrtev.

XXVI. seja kranjskega deželnega zbora.

Ljubljana, 5. oktobra.

Poslanci deželnozbornske večine so prišli k današnji seji deželnega zbora kranjskega v precej veselem razpoloženju, ko so v današnjem jutrovem »Narodu« brali o svoji včerajšnji klubovi seji poročilo, v katerem nobena beseda ni resnična. To je spričo tako resnih zadev, ki čakajo te dni rešitve v deželnem zboru, povečalo vsestransko potreben humor ljudskih zastopnikov.

Deželni zbor se ima v tem zasedanju baviti predvsem z dvema, za razvoj političnega in upravnega življenja v naši deželi prevažnima stvarima: z izpopolnitvijo od vlade deželnemu odboru vrnjenega zakonskega načrta o spremembi statuta in volivnega reda za mesto ljubljansko in občinskega volivnega in občinskega reda za občine kranjske.

Zanimiva je seveda tudi debata, ki se ima razviti glede nepotrditve Ivana Hribarja za ljubljanskega župana in suspenzije mestne avtonomije ljubljanske.

Zanimivo je tudi, da je večina deželnega zbora v svojem odgovoru na odgovor deželnega predsednika na njegovo interpelacijo o suspenziji ljubljanske mestne avtonomije uvedla v prvič v kranjskem deželnem zboru francosko parlamentarno navado, da »preide na dnevni red«.

× × ×

ČESTITKE NJEGOVEMU VELIČANSTVU.

Namestnik deželnega glavarja baron Lichtenberg nemško otvori sejo in predlaga začenši nemško, da deželni zbor predloži prestolu čestitke deželnega zbora k 80. godu Njegovega Veličanstva.

Hribarjeva nepotrditve. Interpelacija dr. Šusteršiča glede nepotrditve Ivana Hribarja.

Podpisani vprašajo gospoda deželnega predsednika:

1. Iz katerih razlogov c. kr. vlada zopetne izvolitve gosp. Ivana Hribarja ljubljanskim županom ni priporočila v cesarsko potrjenje?

2. Ali so vzroki, katere je navedel bivši ljubljanski župan v seji občinskega sveta ljubljanskega dne 30. avgusta t. l., avtentični in, če je temu tako, kako jih je izvedel?

škega sveta ljubljanskega dne 30. avgusta t. l., avtentični in, če je temu tako, kako jih je izvedel?

ODGOVOR BARONA SCHWARZA.

Deželni predsednik kratko izjavi, da vlada ne more priznati, da bi jo vezala kakšna dolžnost, da bi povedala vzroke, zakaj kakega župana cesarju ne predloži v potrjenje. Veljavni občinski red za mesto Ljubljano določa, da je treba za izvolitev župana Najvišjega potrdila. Vlada ima vsled tega dolžnost župana v potrditev predložiti ali ne predložiti, drugih obveznosti pa nima, vsled česar se dejstvo, da Ivana Hribarja ni predložila v potrjenje, nikakor ne more smatrati za kršenje avtonomije. Vlada je dolžna, le tako osebo predložiti potrjenju, ki daje popolno jamstvo, da bo pri poslih javne uprave, zlasti pa prenešenega delokroga, delala popolnoma v interesu državnega blaga. **To tolmačenje je potrdil sam župan Ivan Hribar**, ko je v svoji spomenici, poslani osrednji vladi, da se izjavi zoper od deželnega zbora sklenjeni zakonski načrt novega statuta za mesto Ljubljano, zapisal stavek, da je mesto župana statutarne ljubljanske občine posebno važno za državo in vsakokratno vlado, kateri ne more biti vseeno, kdo je župan, kar da izhaja tudi od tega, da je veljavnost izvolitve župana Ljubljane odvisna od cesarjevega potrjenja. (Splošno presenečenje.) Glede pa na vprašanje, so li razlogi navedeni od Ivana Hribarja v seji občinskega sveta kot baje avtentični, res avtentični ali ne, v to se vlada logično po mojih prejšnjih izjavanjih, ne more spuščati.

GOVOR DR. ŠUSTERŠIČA.

Nato se oglasi k besedi dr. Ivan Šusteršič in izjavi:

Visoka zbornica! Predlagal sem otvoritev debate zato, ker je slučaj nepotrditve izvoljenega župana ljubljanskega tak, da mora glede njega deželni zbor kranjski zavzeti stališče. To je namreč prvi slučaj, da izvoljeni ljubljanski župan ni dobil Najvišjega potrjenja. Poudarjam dalje, da Ljubljana ni samo edino slovensko, ampak tudi edino jugoslovansko statutarno mesto, v katerem imamo zdaj vladnega komisarja in suspendirano občinske samoupravo. K temu pride tudi dejstvo, da je vlada dozdej petkrat izvolitev Ivana Hribarja za župana cesarju predložila v potrjenje, v šestič jo pa odrekla.

Stališče vlade.

Vlada res ni striktno dolžna navedsti razloge, vendar pa bi v tako izrednem slučaju bilo jako umestno, da bi jih bila jasno in odkrito razjasnila. Kajti gre končno vendarle za jako važno stvar, za meščansko avtonomijo. Po mojih mislih bi se torej vlada v tem slučaju ne bi smela držati tako striktno svoje pravice, ampak bi bila morala na uljudno vprašanje uljudno in odkritejšje odgovoriti. Vlada se postavlja na stališče, da izvolitev županovo cesarju lahko predlaga v potrjenje ali ne. Kar se cesarja tiče, je res on tisti, ki razlogov za svoje čine ne navaja. Kakor smejo občinski svetniki izvoliti za župana, kogar hočejo, tako sme cesar župana potrditi ali ne potrditi, ne da bi bil na kaj vezan. Zato se samoumevno moramo mi odločiti Njegovega Veličanstva klanjati. Njega za razloge ne vprašamo. Cesar lahko potrjenje odkloni, tudi če bi mu vlada potrditev predlagala. On ni vezan na predloge svojih ministrov. Zato vladarja pustimo, zakaj on po parlamentarnih načelih sploh ne pride v debato, ampak mi se moramo držati vlade, ki je tak predlog stavila.

Stališče Ivana Hribarja glede avtonomije.

Kar se torej tiče tega, je oseba bivšega župana ljubljanskega za našo stranko popolnoma brez pomena. Mi se za Hribarja itak ne ogrevamo. **Za nas se gre za mestno avtonomijo kot takol** (Odobranje. Tako je!) V tem oziru pa moram zelo obžalovati, da je bivši ljubljanski župan v svojem poročilu glede zakonskega načrta deželnega zbora o novem statutu za Ljubljano zapisal, kakor smo danes izvedeli od deželnega predsednika, stavek, v katerem je kot župan statutarne občine, ki bi moral biti prvi čuvar mestne avtonomije, dal vladi sam direktno v roke orožje, ne samo proti sebi, ampak tudi zoper osebo vsakega bodočega ljubljanskega meščana, ki bi zavzemal častno mesto župana. (Splošno ogorčenje. Triller zakliče: En stavek ste iz konteksta iztrgali! Dlako ste v jajcu iztaknili.) To je, gospoda, vsekakor jako nesrečen stavek, zapisan očividno v namen, da prepreči potrjenje novega statuta, in s tem stavkom je bivši župan jasno žrtvoval interese občinske avtonomije golemu

strankarskemu interesu! (Odobrava-nje. Liberalci popolnoma molče.) Tako mi nismo nikoli delali! (Tako je!)

Stališče naše stranke.

Naša stranka se je takoj, ko se je začelo govoriti o možnosti nepotrditve ljubljanskega župana, **zavzela odločno stališče na vseh merodajnih mestih!** (Triller: Ali pri Schwarzu tudi?) Tudi! Jaz sem se osebno podal tako k baronu Schwarzu, kakor k ministroma Haerd-tlu in Bienenrthu in sem z vso odločno-stju v imenu S. L. S. nastopil za to, da se ima Ivan Hribar potrditi v interesu mestne avtonomije! (Odobranje.) Živahno ploskanje.) Tako smo mi svoj strankarski interes zastopali javne-mu splošnemu interesu! (Živahni živio-klici.)

Važno senačno odkritje.

In tu moram izjaviti, da takrat, ko sem jaz pri vseh merodajnih faktorjih nastopil, nisem pri njih še našel tiste-ga brezpogojnega razpoloženja in na-mena Ivana Hribarja ne predložiti v potrditev (Čujte! Čujte! — Velikanska pozornost), kakor se je pojavilo pozne-je! (Čujte!) To je bilo junija meseca. Kako je prišlo potem do tega, da se je zgodilo to, kar se je zgodilo in kar se je pojasnilo v znani sodnijski aferi, to boste pa vi, gospodje od liberalne stranke, morebiti bolje vedeli. (Vese-lost.) Ko ste vi izvedeli, da se je naša stranka z vso odločnostjo zavzela za Hribarjevo potrditev, bi bilo morebiti bolj umestno, da bi se bili zaupljivo obrnili do svojih sosesčanov in sode-želanov, da bi se z njimi pogovorili, kaj storiti, kakor da ste se obrnili na tuje osebe (Odobranje. Klici: Hof-rat!), katerim je ljubljanska avtono-mija deveta brigada! (Tako je! Molki pri liberalcih.)

Dolžnost vseh poklicanih faktorjev.

Pa pustimo zdaj stvari, ki so bile. Stojimo pred neizpremenljivim fak-tom. Preje bi bilo marsikaj mogoče, zdaj pa, kar je bilo zamujeno, je za-mujeno. Mi se moramo zdaj ukloniti odločitvi Njegovega Velikanstva. Naša dolžnost je zdaj delovati na to, da se čim prej povrnejo normalne razmere v našem stolnem mestu, to je dolžnost vseh merodajnih faktorjev, dolžnost predvsem tudi vlade. Ne želimo, da bi vladni komisar dalje vladal na magi-stratu in odločno hočemo, da zasede župansko mesto zopet od ljubljanskega meščanstva prosto izvoljeni sosesčani! (Ploskanje.) To izvira iz našega iskrenega demokratičnega čustvovanja. Za-to predlagam sledeče:

Predlog S. L. S. SUSPENZIJA LJUBLJANSKE MEST-NE AVTONOMIJE.

Obžalujem, da je prišlo do suspen-diranja ljubljanske mestne avtonomije in trdno pričakujem, da se po sodelo-vanju vseh poklicanih faktorjev povr-ne ljubljanski občini čimprej meščan-sko samoupravo, preide deželni zbor na dnevni red. (Odobranje.)

DR. TAVČAR.

Pravi, da se mu vsa stvar zdi čud-na in napravi nanj vtis, da je med vlad-o in S. L. S. dogovorjena. (Začuden vzkliki pri poslancih večine.) Deželni predsednik je na interpelacijo S. L. S. takoj odgovoril. (Vzklik: Saj to je čisto prav!) Nato pojasni stališče narod-nonapredne stranke. Pravi, da tudi njemu ne gre za osebo, ampak za stvar. Kar se tiče očitanih dr. Šusteršiča zoper njega, dr. Trillerja in Ploja (Dr. Šusteršič: Kakšna očitanja?), ne bo na to reagiral. Moje in dr. Trillerjevo pošte-nje je čisto. (Vzklik: Saj ni nobeden nič zoper vaju rekli! — Dr. Šusteršič: Vi ste me popolnoma napačno raz-umeli!) Dr. Šusteršič je izjavil, da je S. L. S. v zadevi Hribarjevi čisto lojal-no postopala. Ampak jaz mislim, da če bi bili v imenu stranke zahtevali, da se Hribar potrdi (Saj smot!), stavim glavo, v kolikor poznam veliki vpliv dr. Šusteršiča in S. L. S. v deželi, da bi se vlada ne bila upala Hribarja ne po-trditi. Sicer pa sem popolnoma prepri-čan, da je zahteva S. L. S., da se po-vrnejo ljubljani normalne razmere, popolnoma odkritosrčna. Zato pa mi-slim, da bo S. L. S. to svojo odkritosrč-nost lahko danes takoj pokazala s tem, da bo glasovala za naš predlog. Ker je namreč že zdavnaj pretekla zakonita doba, ko bi se imele razpisati nove vo-litve, predlagam:

Predlog narodnonapredne stranke.

Deželni zbor skleni:

Vlada se pozivlje, da takoj raz-piše volitve za mestni svet ljubljanski.

Dr. Triller

govori o izjavi barona Schwarza. Pred-sednik Schwarz odgovarja, ko se ga poziva, naj navede razloge, da ne pove ničesar. Če bo deželni zbor vzel na zna-uje tako stališče, ko je deželni zbor po-

klican, da ima varovati avtonomijo, potem ne izpolni svoje dolžnosti. Go-spod dr. Šusteršič je naglašal, da je S. L. S. več za načelo kot pa za osebo. Ta trditev pa bo postala kri in meso šele tedaj, ako bo S. L. S. glasovala za nuj-ni predlog liberalne stranke. Razpust tudi s stališča ugleda vlade ni bil ne-izogiben. Ljubljana je živele v zadnjih letih v velikih razburjenjih in ako ni došlo do demonstracij, se je zahvaliti samo discipliniranosti (!) ljubljanskih meščanov. Vlada razburja. Ko omenja dr. Triller zadnje konfiskacije »Slov. Naroda«, ko je poročal o posetu narod-nih dam v nemškem gledališču, zakli-če profesor Jarc: »Pa te dame bolje vzgojite!« Dr. Triller stavi k dr. Tav-čarjevemu predlogu dodaten predlog, da zbornica ne vzame na znanje odgo-vor deželne vlade ter izreka tej vladi popolno nezaupanje.

Dr. Eger

izjavlja, da bodo Nemci glasovali za re-solucijo S. L. S.

Dr. Novak

omenja, da se deželna vlada kranjska sklicuje z ozirom na nepotrditve župa-na na prosti prevdarek, po katerem omogočuje postopanje vlade zakon. Ta prosti prevdarek pa se po dr. Novako-vem naziranj ne sme spremeniti v ab-solutistično postopanje, katerega dokaz je nepotrditve Hribarja za župana in razpust občinskega sveta. Dr. Šusteršič pravi, da se njegova stranka nikdar ni strinjala s tem, da Hribar ne bi bil potrjen. Dr. Novak dvomi o tem, ter pravi, da je dr. Šusteršič interveni-ral pač pri Bienenrthu in Schwarzu, da sta ta dva morala spoznati, da mu je samo za videz. Dr. Novak pravi, da če bi bilo dr. Šusteršiču kaj do avtono-mije Ljubljane, kotem bi ne kazal te ljubezni v taki meri, kakor se zrcali v novem mestem statutu za Ljubljano. Postopanje S. L. S. označuje dr. Novak za hinavščino.

Deželni predsednik baron Schwarz

izjavlja na razne glasove o njegovi od-visnosti od S. L. S., da je odvisen samo od svojih predstojnikov in svoje vesti. Izjavlja, da je dr. Šusteršič pri njem interveniral glede nepotrditve Hribar-jeve ter je ob tej priliki dr. Šusteršič zahteval in izrekel pričakovanje, da se Hribar potrdi. Omenja tudi razpis no-vih volitev ter tolmači tozadevne pre-dpise.

Deželni poslanec dr. J. Krek

izraža veselje, da je prišla debata v primeren ton. Stvar ni tako važna, ka-kor se je slikala. To se vidi iz tega, da se ogromna večina slovenskega ljud-stva briga za to zadevo le toliko, v ko-likor mi ljudstvu s stališča političnega razumevanja in politične vzgoje pove-mo. Položaj pa je tak, kar odkrito po-vem, da je težje temu ljudstvu pove-da-ti, zakaj je dr. Šusteršič interveniral za Hribarja, kakor pa povedati, zakaj Hribar ni bil potrjen! V deželi je po-polen mir! Naš narod po sedanjih poli-tični konstelaciji nima tiste veljave v državi, kot jo zasluži. Pretežje nemškega liberalizma se kaže povsod v jav-nem življenju. Razbiti ga, je naše delo. Boj za to, da se enakomerno sodi naš narod z drugimi, je naše delo, in na to širše stališče bi se lahko postavila tu-di nasprotna stranka. Dr. Tavčar in dr. Novak sta nam očitala hinavstvo. Ni-kakor se nočem spuščati v dokazova-nje neutemeljenosti tega izraza. Doka-zi o preiskavi namenov posameznika ali stranke so nemogoči. Presojati mo-remo samo dejstva. Bilo bi otročje, nas nevedno, ako bi se prepirali za kaj drugega kot za dejstva in zato mirno vtnakemo v žep očitanja in gremo pre-ko njih naprej na dnevni red! Vprašanje je le, ali je dejstvo tako, da je dr. Šusteršič vreden sumničenja. Stvar o intervenciji je bila tako tajna v vod-stvu stranke, da bi se nikdar ne zve-delo v javnosti, ako bi bil Hribar po-trjen. Dejstva pa je zvedela javnost šele potem, ko je bilo treba pokazati javnosti resnico. Kaj pa bi dosegli, če bi hoteli, da bi ne bil Hribar potrjen. (Dr. Triller: Razpust občinskega sveta. Novi statut.) Zasludite delovanje naše stranke in spoznali boste, da se nikdar nismo dali voditi od čustvenega raz-položenja, da bi forsirali kako stvar. Mi tudi zmage v ljubljanskem občin-skem svetu ne bomo forsirali. Ljublja-na bo imela le takrat svojo večino, ka-dar bo njeno prebivalstvo v našem ta-boru. Mi nočemo ničesar začeti, kar bi pomenjalo forsiranje. (Klic: Mestni šta-tut!) Mestni statut daje najširšim ljub-ljanskim masam pravico glasovanja. (Dr. Triller: Da, še posavskim kme-tom.) Posavske kmete imate vi ravno-tako v rokah, kakor mi. (Pritrjevanje.) Sicer pa, čim več volivcev je, tem večjo večino mora imeti stranka, da zmaga. Čisto gotovo je tudi, da smo imeli z

volitvami v Ljubljani sakrabsko sla-be skušnje, kar se tiče objektivnosti. Naj vodi bodoče volitve kdorkoli — Hribar ali vlada, objektivno se morajo voditi. Mi se bomo potrudili z vsemi svojimi močmi, da se bo potrdil novi mestni statut, kakor se bomo potrudili za avtonomijo ljubljanske občine! (Ve-liko odobranje.)

Deželni odbornik dr. E. Lampe

povdarja, kako se na eni strani sprav-lja firma neke osebe v ospredje, na drugi pa premotriva samo načelno vprašanje. Govorniku se zdi neprimer-no, ako se take stvari navežejo na eno osebo, kliko ali sistem. Bojevati se je treba proti sistemu osebnega kulta, ker bi škodoval v stranki, kakor je tudi v ljubljanskem mestnem gospodarstvu. Deželni odbor se je postavil na isto sta-lišče, kakor se je danes deželnozbornska večina. Kakor pa nam je bilo neprijet-no, da se je kršila avtonomija, nam pa ni bilo žal glede sistema, ki je vladal v ljubljanskem mestnem gospodar-stvu. Mestno gospodarstvo se je poka-zalo v sijaju, ki pa bo kmalu razgr-njen. Mi želimo, da se to čimprej zgodi. Vsi sloji se naj udeležujejo mestnega gospodarstva in videli boste, da bo pri-hodnja doba lepša, kakor pa je bila Hribarjeva doba. Dr. Tavčar je obžalo-val, ker Hribar ne bo vodil več volitev. Kdor si želi nazaj Hribarjevih volitev, potem si želi take volitve, pri katerih se ne bi mogla pokazati volja ljudstva. Mi zahtevamo objektivno postopanje napram vsakomur in magistratni apar-at naj bo nepristransk za vsakogar. Želimo pa tudi, da sedanje razmere stopijo v nov štiadi!

STARINSKO DIVJANJE.

Nato povzame besedo dr. Tavčar, ki pravi, da dvomi dalje o odkritosrč-nosti S. L. S. Končno taj, da bi se bile pri volitvah od strani ljubljanskega magistrata uprizarjale nerednosti in očita duhovščini zlorabljanje spoved-nice! (Nekateri smrkovci na galeriji ploskajo.)

Velikansko ogorčenje.

Komej je dr. Tavčar izustil te besede, nastane med poslanci S. L. S. veli-kansko ogorčenje. Vse hiti proti dr. Tavčarju in zahteva od njega, da nave-de konkretna dejstva; čujejo se od pov-sodi klici skrajnega ogorčenja.

Tavčar retirira.

Dr. Tavčar v veliki zadregi takoj popravi, češ, da ni mislil na cerkveno institucijo kot tako.

ODGOVOR DR. ŠUSTERŠIČA LIBERALCEM.

Sklepno besedo povzame dr. Šusteršič, kojega duhovita izvajanja izzo-vejo ponovno živahno veselost tako v zbornici kakor na galeriji na račun li-beralne stranke. Dr. Šusteršič obenem s sicer celo njemu, kot znanemu tem-peramentnemu debaterju nenavadno odločnostjo zavrne nedostojen napad na slovensko duhovščino in v imenu ljudstva obljubi, da bodo liberalci vse-lej, kadar se bodo tako daleč izpozabili, dobili od ljudstva primeren odgovor za svoje nesramno zaletovanje v duhovski stan, ki je čast in ponos naše dežele.

Dr. Šusteršič izvaja:

Namesto da bi se bila danes debata držala na tistem višku, ki ga zahteva izvanredno važna stvar, ki stoji danes v razpravi, so gospodje od nasprotne strani celo debato ponižali na nivo, ki je vreden le globokega obžalovanja. V debato so privlekli gospodje od na-sprotne strani sama oseba sumničenja in psovke. (Tako je. Liberalci molče.) Jaz to obžalujem in izjavljam, da na to ne odgovarjam in da na tak nivo naša stranka nasprotnikom nikoli ne bo sle-dila. Moja naveda je, da nasprotnika respektiramo in osobito ni moja nava-da, če nasprotnik vstane in reče: Jaz sem to in to storil, dvomim o njegovih besedah! (Živahno odobranje.) Tako delam jaz in enako zahtevam tudi za-se! (Odobranje.)

Zoper Novaka.

Osobito pa smatram pod mojo ča-stjo, da bi odgovarjal na sumničenja in psovanja, kakor je to storil zastop-nik ljubljanske trgovske zbornice, tisti človek, ki mu je bila izrečena v javni seji zbornice nezaupnica, zavoljo zane-marjenja njegovih dolžnosti, pa ima še to drzno čelo, da izvršuje mandat, za-voljo katerega mu je bila izrečena ne-zaupnica! (Odobranje. Novak molči osramočen. Nihče ga ne brani.)

Spor med mladimi in starimi.

Dr. Tavčarju, ki je dejal, da se sumniči njegova in dr. Trillerjeva po-štenost, pa moram odgovoriti, da se na-haja v popolni zmoti. Jaz njegove osebe nisem prav nič tiščal v nasprotje in se je nisem niti najmenj dotaknil. Zato se je dr. Tavčar boril zoper veterne mline,

zoper stvar, ki je ni, in zoper besede, ki jih jaz nisem govoril. Jaz se v spor, ki je izbruhnil med njim in nekaterimi somišljeniki njegove stranke, čisto nič ne vtikam. To nas vsesкуп nič ne bri-ga! (Odobranje. Klici: Prav nič!) Jaz sem le dejal, da je silo neumestno, da se je v zadevo varstva ljubljanske ob-činske avtonomije vtaknil tuj element. (Odobranje.) Gospod dr. Tavčar in Triller naj vzameta na znanje, da jaz ne poznam v svojem političnem življe-nju nobenih osebnih simpatij ali anti-patij. Kakor se jaz v svojem političnem življenju nisem nikoli oziral na lastno osebo, (Tako je!), tako se nisem oziral na osebo drugih, na svoje simpatije ali antipatije do nje. O tem ste se vendar tudi vi sami, s katerimi že 20 let delu-jem skupaj v političnem življenju, lah-ko zadosti prepričali. In če mi je dovo-ljeno ravno govoriti o mojih osebnih simpatijah, naj izjavim, da mi je dr. Tavčar jako simpatična oseba. (Sploš-na veselost. Dr. Tavčar se jezno obrne in reče: No, zdaj bom pa spet v »Ju-tru«!) Simpatije poznam v političnem življenju zgolj glede stremiljenj in prizadevanj gotovih strank, in v tem oziru rečem, da so mi tisti elementi, ki v tem sporu v liberalni stranki samo sumničijo in napadajo, antipatični. (Klici: Nam vsem! Dr. Krek: »Zato ker so neumni!« Veselost.)

Hribarjev značaj in gospodarstvo.

Dr. Tavčar, to moram reči, je na-pram svoji stranki postopal strogo lo-jalno; strogo lojalno tudi napram biv-šemu županu Ivanu Hribarju, tako lo-jalno, kakor Hribar ni nikoli proti njemu! (Pritrjevanje.) Naj vas opom-nim le na to, kako je Hribar, ko se je šlo za pogodbo z Nemci, ki jo je tudi on dvakrat podpisal, v javnosti vedno tla-čil naprej dr. Tavčarja, češ on je tisti, ki jo je podpisal, jaz je pa nisem! Da-lje se v te reči ne spušчам, ker Hribar — kar zelo obžalujem — seveda ni tu navzoč, zakaj če bi bil navzoč, bi se z njim danes veliko bolj obširno pečal. (Živahna veselost.) Zato tudi ne bom odgovarjal na tiste slavospeve, ki so se danes peli od nasprotne strani glede gospodarstva bivšega župana. Rečem le to: kar se tiče tega gospodarstva, se bo-do knjige na mestnem magistratu od-prle in potem se bo sodilo!

Kdo je kriv vladnega komisarja?

Dr. Tavčar je govoril o tem, da je S. L. S. hrepenela po tem, da se Hribar ne potrdi, razpusti občinski svet ljubljanski in bi se nove volitve vršile pod vladnim komisarjem. Gospo-da moja! Hrepenenje je notranja stvar, ki se ne vidi in o katerem kot takem se ne more soditi, na zunaj se vidijo le de-ja nja. Zdaj pa Vas vprašam: Kdo pa je vse storil, da je prišel na ljubljans-ki magistrat komisar ali ne, Vi ali mi? (Velikanska veselost v zbornici in na galeriji.) Zato nikar ne govorite o hre-penenjih, fakta govorijo! Vi ste tako delali, da se more upravičeno sklepati, kakor da ste hrepeneli po vladnem komisarju, (Pritrjevanje in veselost.) zdaj pa to nam očitajte! (Bur-na, dolgotrajna veselost. Silna zadrega pri liberalcih.) Na naši strani ni nobe-ne krivde. Ali smo mi tako modro po-stopali ali je bivši ljubljanski občinski svet, da je prišel komisar na magi-strat? Mi ja nismo v občinskem svetu imeli nobenega zastopnika.

In, da ostanemo pri hrepenenjih, kdo drugi, kakor vi kaže vroče hrepe-nenje, da bi nove volitve vodil vaš strankar? Žalibog, da ni Hribarja tu-kaj; jaz bi ga le vprašal, kdo je ob državnozbornskih volitvah okoli pošiljal policaje, da so v imenu magistrata po-birali legitimacije? Jaz jih nisem. (Li-beralci molčijo, dr. Tavčar skomiguje z rameni.)

Svetovni rekord dr. Tavčarja.

Zdaj pa prehajam do deželnega predsednika in njegovega odgovora. Dr. Tavčar je danes grajal deželnega predsednika, ker je na našo interpela-cijo takoj odgovoril! (Velika vese-lost.) S tem je gospod dr. Tavčar brez dvoma dosegel rekord v parlamentar-nem življenju. (Splošen smeh; še dr. Tavčar se smeje.) Poslanec graja vlado, ker je na poslansko interpelacijo tako hitro odgovoril! To je novo! S tem je g. dr. Tavčar dosegel svetovni rekord. (Burna veselost.) Saj je sam dr. Triller v svojem govoru rekel, da je stvar, ki se danes obravnava, najnujnejša stvar v deželi, jato je čisto samoposebi umev-no, da je vlada takoj odgovorila!

Vsakemu človeku v deželi je bilo znano, da bom jaz danes interpeliral, sami ste o tem pisali in nas pozivljali, da interpelirajmo vlado! Da bi edini baron Schwarz bil tisti, ki bi nič ne vedel in niti v sanjah tega ne slutil, to gre vendar predaleč! (Živahna vese-lost.) Zato je pač umevno, da se je na

odgovor pripravil. (Veselo. Dr. Tavčar: Je bil pripravljen natančno na vse točke vaše interpelacije. Dr. Šusteršič: Baron Schwarz je imel zraven sebe papir, na katerem je imel pripravljen tudi odgovor na neko opazko dr. Tavčarjevo, ki jo je storil dr. Tavčar v današnji debati. Buren smeh v zbornici in na galeriji. Dr. Triller: Ali ni škoda časa za take »vice«? Dr. Šusteršič: Saj ste jih vi izžvali. Veselost.)

Angelj varuh.

Kar se pa tiče očitanja, da sem Schwarzov angelj varuh (Veselo), sem mnenja, da je danes vsaka vlada pri nas tako močna, da brez takega angelja varuha, kakor sem jaz, izhaja in se brani. (Buren smeh.)

Za varstvo avtonomije.

Pa gospoda, pustimo te stvari iz pojdimo dalje! Dr. Tavčar je menil, da če bi bil jaz res z vso odločnostjo od vlade zahteval, da Ivana Hribarja potrdi, bi mi bil baron Schwarz gotovo ugodil. Ja — če sem pa jaz zahteval, on pa ni storil? Dejstva govore, da ni; tega se imamo držati. Naravno bi bilo, da bi takrat, ko se je čulo o takih namerah vlade, vse stranke skupno postopale in nastopile, ne pa, da ste vi vso zadevo izročili tujemu elementu! Zakaj nikar se ne varajte! Če bo ljubljanska mestna avtonomija naslonjena le na vašo stranko, bo jako šibka! (Splošno pritrjevanje.) Vlada nam bo potem kos za kosom te avtonomije vzele. Avtonomija Ljubljane mora na vseh sloneti, na vseh njenih meščanih! (Burno odobravanje.) Zato ne morem prihraniti vaši stranki očitanja, da se je ta važna zadeva v vaši stranki ponizala do osebnih zadev Ivana Hribarja! Temu je dokaz tista občinska seja 30. avgusta t. l. In zato ni moglo drugače biti kakor da je prišlo do tega, da česar je potem v resnici prišlo. Ako pa dobi nov statut najvišje potrjenje, potem bo dobila mestna avtonomija ljubljanska bolj zdravo podlago! (Pritrjevanje.) Zato pa nam ne očitajte tega, kar je naša zasluga, da namreč stremimo po reformi ljubljanskega občinskega reda.

Vprašanje pravomočnosti nastopa komisarije medvlade.

Zato mi ne moremo glasovati za noben drug predlog, kakor naš. V našem predlogu je vse rečeno, kar je potrebno: da obžalujemo prekršitev občinske avtonomije in da pozivljemo vlado, da temu nenormalnemu stanju čimprej stori konec. Kar pa ste vi sprožili, kdaj je postal razpust občinskega sveta pravomočen, to ni politično, ampak pravno vprašanje. To ne spada v kompetenco deželnega zbora, ampak spada pred najvišje sodišče.

Hribar — opozicionalen poslanec.

Odgovoriti pa moram tudi na misel, ki jo je izrekel poslanec dr. Triller, da napravi nepotrđitev Ivana Hribarja vtis, da je vlada hotela s tem disciplinirati opozicionalnega poslanca. Ne bom presojal opozicionalnih dejanj Ivana Hribarja. (Veselo.) O tem bi vedel veliko povedati sedanjim ministrskim predsednikom. (Smeh. Klic: In Bilinski.) Ampak, če bi se vladi šlo za to, da disciplinira opozicionalnega poslanca, bi prva glava, ki bi imela pasti, bila moja! (Burna veselost.) Da bi bila vlada tako zmešana, da bi mene tako kaznovala, da bi mi z nepotrđitvijo Ivana Hribarja hotela napraviti uslugo, kakor trdijo gospodje od nasprotne stranke, tega pa res ne verjamem! (Viharna veselost.) Taka interpretacija vladnih namer je za Bienenrtha in Haerdla vsakakor kruto razžaljenje. (Veselo.)

Dr. Šusteršič je v nadaljnjem svojem govoru povdarjal, da mi varujemo skupne javne interese, branil je našo duhovščino pred napadi z ozirom na dr. Tavčarjev izbruh o spovednici in obsodil delovanje nekaterih sodnikov. To priobčimo jutri. Končal je z apelo: Zbornica naj sprejme moj predlog v interesu mesta in naroda, v interesu avtonomije, v interesu Ljubljane, ki je središče našega političnega in kulturnega življenja, ki je edina jugoslovanska občina z lastnim statutom. Združimo se, da napravimo red v Ljubljani! Burno ploskanje je sledilo govoru našega načelnika.

Baron Schwarz

izjavi, da v imenu vlade obžaluje in zavrača, ker so se napadli v zbornici stanovi, ki izvršujejo javno službo.

Glasovanje.

Namestnik deželnega glavarja da na glasovanje predlog dr. Šusteršiča. Se sprejme. Liberalci zahtevajo na to,

da da na glasovanje njihov predlog. Namestnik deželnega glavarja temu ne ugodí, ker je v od zbornice sprejetem predlogu S. L. S. izrečeno, da zbornica preide na dnevni red. (Liberalci se jezijo.) Zato se seja prekine do 4. ure popoldne.

Bolj niso mogli pokazati liberalci svoje onemoglosti, kakor so jo danes v zbornici. Na njihov nesramen napad na spovednico bodo pa dobili krepak odgovor!

Ljubljanske novice.

lj Gospode, ki so dobili pisma radi predavanj S. K. S. Z., lepo prosimo, da blagohotno takoj odgovore.

lj Za častnega člana »Glasbene Matic« je bil na včerajšnjem izrednem običnem zboru izvoljen gosp. ravnatelj Fran Gerbič. To je od društva, katerega je gospod ravnatelj žrtvoval vse mladeniške svoje sile, vsaj malo priznanja. Po običnem zboru je zbor »Glasbene Matic« priredil slavljenju sere-nado, pri kateri je prvič proizvajal Gerbičeve skladbe.

lj Umrli so v Ljubljani: Julij Snoj, bivši hlapec, 72 let. — Marija Golob, posestnikova žena, 36 let. — Josip Pajnič, imejitelj potovalne pisarne, 30 let. — Uršula Cotman, mestna uboga, 78 let. — Ignacij Bogataj, bivši delavec, 75 let. — Apolonija Blas, delavčeva žena, 62 let. — Fran Miklič, hlapec, 47 let. — Marija Arhar, dninarica, 56 let.

Telefonska in brzojavna poročila.

ODPOVEDAN GANGLOV SHOD.

Podgrad - Veliki Cerovec, 5. oktobra. Podpisani odpovem svoje prostore za v nedeljo, dne 9. t. m., nameravani Ganglov shod. — France Cimermančič, gostilničar.

REVOLUCIJA NA PORTUGALSKEM.

Dunaj, 5. oktobra. Ravnokar so došle sem vesti iz Lisabone, da je izbruhnila ondí vojaška in meščanska revolucija. Vojaštvo, mornarica in bojne ladje streljajo že pod republikansko zastavo. Vojaštvo je po teh vesteh že bombardiralo kraljev dvorec. Po cestah in ulicah se bijejo boji. Neka vest poroča, da so republikani kralja Emanuela vjeli, druga pa, da je pobegnil.

Madrid, 5. oktobra. »Agence Fabra« javlja iz San Andreja, da je tja po Marconijevi brzojavki sporočila neka nemška ladja, ki je vsidrana pod Lisabono, da je izbruhnila v Lisaboni revolucija in da vojne ladje bombardirajo kraljevo palačo, na kateri se že vije republikanska zastava.

Pariz, 5. oktobra. Tukajšnji »Matin« je dobil brezžično brzojavko, ki javlja, da je v Lisaboni revolucija. Armada in mornarica sta se pridružili revolucionarjem. Bojne ladje bombardirajo kraljevo palačo. Kralj Manuel je vjet. Vse zveze s Portugalsko so pretrgane, brzojavne in telefonske zveze. Po cestah v Lisaboni se vrše resni boji. Republikani so zmagovali. Revolucija se je pričela včeraj popoldne s tem, da so vojne ladje pričele bombardirati kraljevo palačo.

Pariz, 5. oktobra. Velik del vojaštva in vsa mornarica se je pridružila republikanom. Do 4. ure zjutraj ni bilo tu več novih vesti. Kabel med Portugalsko in Angleško ne funkcijonira.

Pariz, 5. oktobra. »Times« piše, da so kralja Manuela zadnje dni ostro napadali, ker pod nobenim pogojem ni pripustil progresistov k vladi, ker je bil strogo monarhističskih nazorov in ni pripustil nobenega vpliva na svojo osebo. Monarhija je bila v zadnjem času v nevarnosti, na dvoru so bili že v strahu, vendar so mislili, da se, če pade sedanja državna oblika, to zgodi mirnim potom, potem parlamenta.

London, 5. oktobra. »Times« poročajo: Kralju Manuelu so očitali pomanjkanje odločnosti v političnih dejanjih, ko so še prišle na dan čudne reči iz njegovega zasebnega življenja, je izgubil tudi spoštovanje, ki ga je imel do tedaj med katoličani. Republikanski listi so že davno zahtevali izpremembo. List »L'Ueda« je uprizoril »referendum«, da poizve želje in misli prebivalstva o konstituciji. Privatne vesti so že davno prej naznanjale vihar. Med mornariškimi častniki je mnogo republikanov. Zadnji čas se je opazalo celo, da imajo konservativni državniki celo zveze z republikani. — Mnogo Portugalcev je zadnji čas naložilo v tujini denar, da ga v slučaju revolucije reši.

Berlin, 5. oktobra. Tukajšnji listi poročajo po Marconijevih brzojavkah, ki jih je odposlala neka ladja: Lisabona je odtrgana od vseh zvez. V mesto se ne more. Revolucionarjem se je pridružil večji del pešpolkov, artiljerija in mornarica. Na bojnih ladjah in fortih na levem bregu reke Tajo vihrajo revolucionarne zeleno-rdeče zastave. V prvih popoldanskih urah se je bil včeraj okoli vojašnic in kraljeve palače vroč boj. Forti so se pri boju udeležili z metanjem granat. Mornarica je pričela bombardirati kraljevo palačo ob 2. uri popoldne, ob 2. uri 10 minut je padla s kraljeve palače kraljeva zastava.

Pariz, 5. oktobra. Tukaj se mudi vodja portugalskih republikanov Madelhan Lima, ki je izjavil, da ga revolucija ne preseneti, že davno prej je bila napovedana. Mislilo se je na miren način izpremeniti vladno obliko, pa mogotci so bili trmoglavi, zaslepljeni in niso verovali na tak izid.

Pariz, 5. oktobra. Tukajšnja poročila potrjujejo vest, da je kralj Manuel vjet; neki list pa poroča, da je pobegnil na Francosko.

Kralj Manuel je bil rojen dne 15. novembra 1889 v Lisaboni in je nastopil prestol, ko so njegovega očeta in njegovega brata umorili 1. februarja 1908. Pri takratnem napadu je bil kralj Manuel ranjen na roki.

Pariz, 5. oktobra. Listom poroča potom Marconijeva brzojava nek častnik, kateremu se je posrečilo priti iz Lisbone. Že dva dni je bilo v Lisboni razburjenje proti vladi nepopisno. Pravi vzrok, da se je revolucija sedaj pričela, je bil umor profesorja Bombarda, ki se je zadnji čas pridružil republikanom in je bil od mesta Lisabone poslan v zbornico. Profesor Bombarda je bil eden najslavnejših lisabonskih zdravnikov. Umoril ga je neki blazni častnik poročnik Bepello, ki je bil dalje časa v zdravstveni oskrbi profesorjevi, a je bil nedavno s profesorjeve klinike odpuščen. V ponedeljek je častnik Bepello zopet prišel k profesorju. Komaj je stopil v profesorjevo sobo, že je trikrat ustrelil na profesorja. Profesor Bombarda, velikan po postavi, je bil sicer smrtno - nevarno zadet, a je imel še moč, da je napadalca iztisnil iz sobe na hodnik. Tu sta se oba valjala po tleh in se borila. Ko so čule sluge profesorjeve klice na pomoč, so prihiteli in so hoteli napadalca ubiti. Profesor Bombarda se je vrvaval s poslednjimi močmi n zaklical: »Pustite ga. To je blazen človek!»

Nato se je profesor zgrudil mrtev. Kljub temu, da je profesor Bombarda postal žrtev blaznega človeka, so hujšakči raztrosili, da je postal profesor politična žrtev »klerikalcev«, da so ga klerikalci umorili iz maščevanja in je to res povzročilo silno razburjenje. V Oportu so bili te dni radi tega nemiri. Poročevalec nadalje poroča: Takoj, ko so padli prvi strel, sem letel na brzojavni urad. Zaman! Vse zveze Španske s Francosko in Angleško so bile pretr-

gane. Tudi po železnici se nisem mogel odpeljati. Posrečilo se mi je nato priti k luki in k Marconijevemu brzojavu. Revolucijo je začelo vojaštvo. Ko to pišem, vihrajo na vojnih ladjah, na vojašnicah mornarice in na levi strani luke republikanske zastave. Ko to ob 5. uri 40 minut odpošiljam, doni do luke grom topov.

Dunaj, 5. oktobra. Tukajšnji portugalski konzulat še nima uradnega obvestila o revoluciji na Portugalskem.

Pariz, 5. oktobra. Tukajšnji portugalski konzulat še ni dobil nikoga uradnega obvestila, da je izbruhnila revolucija.

VOJAŠKE ZAHTEVE.

Dunaj, 5. oktobra. Delegacijam se letos predloži normalno zvišanje vojaškega proračuna, večje zahteve bo stavila vojaška uprava še-le v proračunu za leto 1911.

BILINSKA
KISLA VODA
Izborna dietična namizna pijača.
O dobroti Bilinske vode naj se vpraša domači zdravniki.
Dobí se pri Mihael Kastnerju v Ljubljani. 2590

Elektro radiograf „IDEAL“
hotel „pri Maliču“ zraven glavne pošte
Od srede 5. oktobra, do petka 7. t. m.

SPORED: 2539

1. Požar razstave v Bruslju. (Po naravi). — 2. Marketenderica. (Drama iz Napoleonskih bojev. — 3. Izdelovanje sicilskih vozov. (Izvirno.) — 4. Govori iz Aoste. (Drama.) — 5. Edi se hoče zabavati. (Komično.) — Dodatek ob 7. in 9. uri: 6. Na opazovanje luninega mrka. (Komično.) — 7. Prihod Dalai Lame v Indijo. (Naravni posnetek) — 8. Nais Nikoulin. (Drama.) 9. Gospod Durand skuša pomladjevati. (Komično.) — Danes v sredo od 6.—10. ure koncertuje „Slovenska Filharmonija“.

Išče se mladenič, izučen zlatarski delavec
kateri se hoče posvetiti 2923

zobni tehniki
Kje, se izve v upravnistvu „Slovenca“.

Ženitna ponudba!

Trgovec in posestnik, star 32 let se želi seznaniti v svrhu ženitve z gospodično staro od 24 do 30 let ki je izučena v trgovini in ima tudi spričevala. Biti mora pridna, poštena in krščanskega značaja ter imeti vsaj okoli 2000 K dote. Ponudbe s sliko pod šifro „Tajnost“ na upravo „Slovenca“. 2910

2922

+

Zalostni naznanjamo, da je gospod

Frančišek Osebek

c. kr. kance-list v p.

po dolgi bolezni večkrat previden s sv. zakramenti danes 4. oktobra v starosti 72let mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v četrtek dopoldne ob pol 9. uri.

Dragi pokojnik bodi vsem znancem in prijateljem priporočen v molitev!

Stara Loka, 4. oktobra 1910.

Žalujoči ostali.

Prvi slov. zas. trgovski tečaj, Ljubljana, Turjaški trg 4. II. nadst.

Posebni splošni tečaji za stenografijo in strojepisje

se prično 10. oktobra 1910.

Otvari se I. tečaj za začetnike in II. tečaj za one, ki se želijo izpopolniti. Obiskuje se lahko en sam predmet, ali pa oba. — Tečaji se vrše ob večernih urah, vsled česar se istih lahko udeležijo gospodične in gospodje, ki so čez dan zaposleni.

Upisovanje: dne 6., 7., 8. in 10. oktobra. Istoačasno se prično tečaji samo za strojepisje.

H. SUTTNER
Briljanti po nizki ceni.

urar prva največja domača
exportna tvrdka ur zlatnine
in srebrnine. Lastna tovarna ur v Švici.

IKO
Tovarniška tovarna
svetna znamka

Bajuk: Slovenske narodne pesmi: Odmevi naših gajev, II. zvezek; za moški, mešani, deloma za ženski zbor priredil profesor Marko Bajuk. — Zbirka, katera je ravno izšla v zalogi »Katoliške Bukvarne«, obsega 10 raznih, že znanih narodnih napevov. Gosp. prireditelj je iste prav lepo harmoniziral in priredil tako, da je v vsaki pesmici navadno druga kitica solo s spremljevanjem zbora. Našim pevskim zborom so ti zares lepo harmonizirani narodni napevi brez dvoma zopet dobro došli. Priporočamo jih torej kar najtopleje. Cena lično vezani in razločno tiskani knjižici je 1 K 40 vin. in se dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

* **Kmečka posojilnica.** Spisal Andrej Zmavc. Cena 1 K. — Knjižico priporočamo vsakomu, ki se želi seznaniti s pravnimi poslovanjem posojilnic po Raiffeisnovem načinu; za uslužbenca in člana posojilnice pa je knjižica naravnost nenadomestljiv vademekum. Dobi se v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Kurzi efektov in menjic.

dne 4. oktobra 1910.

Skupna 4% konv. renta, maj—november	9320
Skupna 4% konv. renta, januar—julij	9320
Skupna 4-2% papirna renta, februar—avgust	9905
Skupna 4-2% srebrna renta, april—oktober	9905
Avstrijska zlata renta	11540
Avstrijska krona renta 4%	9320
Avstrijska investic. renta 3 1/2%	8320
Ogrska zlata renta 4%	11150
Ogrska krona renta 4%	9170
Ogrska investicijska renta 3 1/2%	8090
Delnice avstrijsko-ogrske banke	1874
Kreditne delnice	664
London vista	24037 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 mark 20 mark	11757 1/2
20 frankov	2350
Italijanski bankovci	1908
Rublji	9460
	254 1/2

Dr. E. Šlajmer
ne ordinira do 25. t. m.

2912

Posestvo v Sneberjih šte. 27, 30 mernikov posevke, hiša, njive, travnik, gozd in drugo gospodarsko poslopje se proda. Več **Fr. Orečar**, Sneberje 1, p. pove lastnik D. M. v Polju.

Hiša prodajalno je radi bolezni naprodaj in tudi skoro nova prodajalniška oprava na Glavnem trgu šte. 98 v Novem mestu. Več se izve istotam pri **O. Springerju**. 2905 3—1

Služba organista in cerkvenika se razpisuje na Vačah pri Litiji. Plača po dogovoru. Oženjeni imajo prednost. Nastop 24. oktobra t. l. **Župni urad Vače**.

Pozor peki!
hiša v Rožni dolini

z velikim vrtom in tremi stanovanji, v kateri se nahaja dobrodoča pekarija in branjarija, se pod ugodnimi pogoji proda ali odda v najem. Več se poizve v upravnistvu »Slovenca«. 2907 3—1

Mnenje gospoda dr. Iv. Dragomiroff-a

Sofija.

Gospod J. Serravallo Trst.

Poznam Vaše Serravallovo Kina-vino z železom; mnogokrat ga priporočam v svoji praksi in mnogi bolniki so bili z njim zadovoljni. Priporočam ga slabotnim in nervoznim osebam, bolnim vsled pomankljive kranetbe, malokrvnim in limfatičnim, bolnim na prehlajenju in onim, ki jim ne diši nobena hrana. Podal sem ga neki sorodnici, ki je bila malokrvna, živčno-slabotna, bolna na grizi ter nespanju in ki ni mogla ničesar jesti. Bila je letos tri mesece na deželi in je porabila v tem času štiri buteljke Vašega Serravallovega Kina-vina z železom. Gori imenovane bolezni so izginile, telesna teža se je pomnožila za štiri kilograme, hranitev in splošno notranje delovanje sta se uredila. Druge posebne uspehe sem dosegel pri dveh slabih, bledih in limfatičnih dečkih v starosti sedmih in

štirinajstih let, ki sta — ne da bi šla na deželo — porabila sedem buteljk Vašega vina in pri katerih se je teža pomnožila, in sicer pri prvem za tri kilograme, pri drugem pa za tri in pol, in to v času treh mesecev in sedaj sta dobre konstitucije.

Sofija, 18. oktobra 1909.

Dr. Iv. Dragomiroff.

Vsako si lahko nabavi ceni 2 1/2 kg težki pisalni stroj „Standard Folding“ iz aluminija; jako priročen za pisarno kot potovanje, ker ga je možno zložiti in dati v malo kaseto. Trpežna konstrukcija. Cenike in razkazovanje stroja zahtevajte od **zaloge Standard Folding Ljubljana, Turjaški trg 4, II. n.**

2750

2915

+

Helena Pajnič naznanja v svojem in v imenu svojih otrok **Danice** in **Silvice** ter ostalih sorodnikov, vsem prijateljem in znancem žalostno vest, da je nje soprog, oziroma oče, sin, brat in svak gospod

Josip Pajnič
imejitelj potovalne pisarne

danes popoldne ob pol 3. uri po kratki in mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega bo v četrtek dne 6. oktobra ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti Bleiweisova cesta šte. 3 na pokopališče v Dravljah.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v farni cerkvi Marij. Oznanenja. Dragega rankega priporočam v blag spomin.

V Ljubljani, dne 4. oktobra 1910.

Prvi slovenski pogrebni zavod Jos. Turk.

Dr. Démeter vitez Bleiweis-Trsteniški
strokovni zdravnik za notranje bolezni in bolezni v vratu in nosu naznanja, da ordinira odsihdob
na Kongresnem trgu šte. 15
in da je v zvezi s svojimi ordinacijskimi prostori uredil 2904
inhalatorij z aparati dr. Heryngovega sistema

Modni salon F. Just-Maschke
Židovska ulica šte. 3,
priporoča svojo bogato zalogo damskih in otročjih **klobukov**, krasnih pariških in dunajskih modelov po znano nizkih cenah. Popravila točno in ceno. Zalni klobuki vedno v zalogi.

Knjižgoveznica „Katol. tisk. društva“ v Ljubljani
se priporoča v izdelavo vsakovrstnih knjigoveških del. **Specijaliteta: črtanje poslovnih knjig** za denarne zavode, trgovce, tovarnarje, društva i. t. d. Vsako naročilo se točno in natančno po predpisu izvrši. Raznovrstni vzorci na zahtevo brezplačno.

Na cesti med Sevnico in Logom se je izgubila črna ročna torbica z denarnico vsebino K 37. Pošten najditelj naj jo proti nagradi odda orožniški postaji v Radni. 2880

Učenka in izučena šivilja se sprejme
Sv. Petra cesta 47, I. nadstr. 2805 3—1

Kupi se star harmonij
ameriški sistem tvrdke **Pacard**. Ponudbe je poslati na ime „Vintgar“ Posterestante Ljubljana. 2887

Več ključavničarskih pomočnikov sprejme takoj v trajno delo:
Rudolf Geyer ključar, Cesta na Rudolf. železn. 10. 2867

Občina Št. Viška gora okraj Tolmin proda 19 oralov močno zarašenega bukovega gozda ki leži blizu držav. ceste ter tik reke Idrijce. 2877 **Laharnar, župan.**

Službe išče
boljše **deklet**, stara 34 let, ki bi rada služila pri kakem g. duhovniku za navadna opravila v kuhinji in pri gospodinjstvu, gre pa tudi v kako drugo primerno službo. Pismene ponudbe naj se naslovijo na upravo »Slovenca«. 2895

Hotel Tratnik
„Zlata kaplja“
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta šte. 27. v bližini kolodvora. 2072
Lepe zračne sobe. - Priznana fina kuhinja. - Izborne pijače. - Nizke cene. - Lepi restavracijski prostori in povsem na novo urejen velik senčnat vrt.
Vsako sredo pri ugodnem vremenu **VELIK KONCERT!**

Sanatorij „Mirni dom“
sprejema bolnike in to moške na živcih bolehaajoče. - Cene zmerne. - Ceniki zastoj. **Dr. Fran Čeh**, pošta Gornja Kungota pri Mariboru. 2736 12

Prepričali se bode
pri nakupu blaga za moške obleke v trgovini **R. Miklauc**, Ljubljana, Stritarjeva ulica 5 o veliki zalogi sukna in tudi o zelo ugodni ceni. Vzorci na zahtevo poštne prosto.

Izvršuje vse
: bančne :
: posle. :
J. C. Mayer, Ljubljana, Stritarjeve ulice.
Banka in menjalnica.
Manufakturna trgovina na debelo in drobno.
: Zaloga :
vseh vrst sukna, platna ter manufakturnega blaga. 3027

"Berson"

GUMIJEVE PETE

so vendar najboljše! Dobe se povsod!

Štev. 4002/1910.

Razglas.

Ces. kr. tobačna tovarna v Ljubljani razpisuje za dobavo pohištva na dan 19. oktobra 1910 konkurenčno razpravo.

Ponudbe za to dobavo morajo se najkasneje do 12. ure dopoldne omenjenega dne ces. kr. tobačni tovarni vposlati.

Popolna vsebina razglasa, kateri se tuuradno lahko vpogleda, nahaja se v uradni »Laibacher Zeitung«.

Ces. kr. tobačna tovarna,
v Ljubljani, dne 30. septembra 1910.

2866 3-1

Naznanilo preselitve!

Anton Šarc, Ljubljana, Šelenburgova ul. 5
Knaflcova ulica 2

priporoča svojo popolnoma novo urejeno **prodajalno** kot: zalogo platna, bombaževine, švicarskih vezenin, doma izdelanega perila za gospe in **Opreme za neveste** lastna, gospode. **šivalnica, pralnica in likalnica** vzorna je za ogled na razpolago.

Blago znano dobro, cene kar le morete najbolj nizke.

Ivan Jax in sin
Dunajska cesta 17, Ljubljana.

Kolesa iz prvih tovarn Avstrije:
Dürkopp, Styria (Puch), Waffenrad.

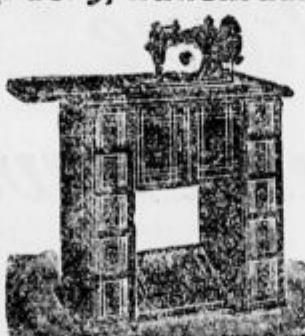
Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. Ustanovljena leta 1867. **Vezenje** poučujemo brezplačno.

**: Adlerjevi :
pisalni stroji.**

Ceniki zastoj in franko.

Valični mlin v Domžalah I. Bončar, Ljubljana

Centralna pisarna in skladišče: Vegova ul. 6.
Telefon interurb. št. 129. Telefon interurb. št. 129.

Priporoča pšenično moko izvorsine kakovosti, otrobe in druge mleuske izdelke.

Zastopstvo in zaloga v Gorici: Peter Gruden & Komp., Stolni trg 9.

Št. 30510.

Razglas.

V Zgornji Šiški je na znakih stekline oboleli pes pobegnil svojemu gospodarju in se je dva dneva in dve noči okoli klatil, ter je brez dvoma tudi v Ljubljano zašel in tukaj skoraj gotovo pse okužil.

Glede na to odreja podpisani mestni magistrat na podlagi § 42. zakona z dne 6. avgusta 1909 drž. zak. št. 177 za mesto Ljubljano od današnjega dne naprej do preklica

pasjo kontumacijo.

V tem času morajo imeti psi po ulicah torbo, ki popadanje popolnoma zabranjuje, ali se pa morajo izven hiše voditi na vrvi.

Tudi se ne smejo psi voditi v javne lokale, kakor gostilne, kavarne i. t. d. Ako bi kdo pri svojem psu zapazil sumljive znake, mora to takoj naznaniti mestnemu magistratu, psa pa do daljnje odredbe varno zapreti.

Pse, ki bodo za časa kontumacije prosto brez dobro napravljene torbe okrog letali, bo konjač polovil in pokončal, proti lastniku pa se bo kazensko postopalo.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 1. oktobra 1910.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane
začasno postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik:
Laschan, I. r.

2884 (3)

2572

Slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini usojam si kar najtopleje priporočati svojo obilno zalogo

nagrobni spomenikov

iz najraznovrstnejšega kamna. Zaloga se nahaja v moji delavnici in na dvorišču pokopališkega oskrbnišva. - Istotam so na razpolago tudi cementni in kamnitni nagrobni okvirji lastnega izdelka. Izvršitev naročin, bodisi iz granita, sijanita, labradorja, kraškega in beljaškega marmorja i. t. d., jako točna in z nizkimi cenami.

Z odličnim spoštovanjem

Fr. Kunovar, kamnoseški mojster, Ljubljana, novo pokopališče.

Zagrebski
Franck
kot tovarniško znamko
priporočujemo kot priznana **najboljši** pridatek za kavo!

Dinamo stroji, elektr. motorji. Naprave za elektr. razsvetljavo in prevajanje elektr. sile. Električni obrat vseh vrst. Ventilatorji. Turbo-generatorji, elektr. železnice in lokomotive, žerjavi in dvigala. Obločnice in žarnice vseh vrst. 2073

Elektrotehniška delniška družba

preje Kolben in dr.

Praga-Vysočany

Vodne turbine vseh sestav, (Francis, Pelton). Točna, cena in hitra popravila vseh elektr. strojev od drugih tvrdk. Vse potrebe za inštaliranje. Odlitki iz Siemens-Martinovega jekla, ameriška kujna litina iz lastnih velikih livaren in jeklaren. Za vele- in malo obrt.

Telefon štev. 16.

Telefon štev. 16.

2767

Leta 1873. ustanovljena delniška družba

Kranjska stavbinska družba v Ljubljani

Stavbeno podjetništvo; pisarna za arhitekturo in stavbenotehniška dela; tesarstvo in mizarstvo s strojnim obratom za stavbena in fina dela; opekarne s strojnim obratom v Kosezah in na Viču; kamnolomi v Podpeči in v Opatiji. Priporoča se za stavbena dela vsake vrste.

IZPELJAVA
vseh poslovnih transakcij. - Izdajanje čekov, nakaznic in
KREDITNIH PISEM
za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

C. KR. PRIVIL. BANCNA IN MENJALNICNA DELNISKA DRUŽBA
MERCUR OSREDNJA MENJALNICA:
DUNAJ I., WOLLZEILE 1.
Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Lipa, Brno, Dux, Gablonz a. N., Graslitz, Krakov, Litomerice, Moravski
Zumberg, Mödling, Meran, Novi Jicin, Pízen, Praga, Liberec, Dunajsko Novomesto, Gvitava.

NAKUP IN PRODAJA
vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev,
akcij, prioritet, zastavnic, srečk i. t. d., i. t. d.
Zavarovanje proti izgubi pri zbiranju srečk in vredn. papirjev
Prospekte in cenike premij zastoj in franko.

Velika zaloga trboveljskega premoga

v kosih (Stückkohle) in orehovnika (Nußkohle)

oddaja vsako množino od 50 kg. naprej do celega vagona, kakor tudi

briketov in razcepljena drva

na sežnje in metre se dobavlja istotam. - Vsako množino, bodisi premog, drva
ali pa brikete, dostavlja se franko na dom.

Za mnogobrojna cenj. naročila se priporoča z odličnim spoštovanjem

Ivana Treo,

Cesta na Rudolfovo železnico.

Stev. telefona 274.

2863

Zahvala in priporočilo,

Podpisani se zahvaljujem vsem dosedanjim p. n. gg. naročnikom, kateri so me počastili
z obilnimi naročili v moji dolgoletni delavnici v Hilserjevi ulici ter se jim priporočam, da
mi ohranijo svoje zaupanje tudi v bodoče. Obenem naznanjam, da sem svojo

ključavničarsko delavnico

2868

izdatno povečal in se preselil iz dosedanjih prostorov v Hilserjevi ulici, v po-
polnoma preurejeno lastno delavnico

Cesta na Rudolfovo železnico 10, nasproti restavracije 'Novi svet'.

Ker mi bo možno sedaj svoje p. n. naročnike boljše in točneje postreči, se vljudno pri-
poročam za vsa v mojo stroko spadajoča dela. — S spoštovanjem

Rudolf Geyer, stavbni, umetni in konstr. ključavničar.

N. F. Schaffer

nadzornik c. kr. državne
železnice v Beljaku prosi,
da se mu dološlje 11 ška-
telj tako izbornu učinku-
jočih 3281

Salmijakovih pastil

(kašelj lajšajočih, slez razkrajajočih)

lekarja Piccoli v Ljub-
ljani, c. in kr. dvornega
založnika, papeževega
dvornega založnika. Ena
škatičica 20 vin., 11 ška-
telj 2 kroni. Naročila po
povzetju.

Julij Meinl

Ustanovljeno 1862.

Uvoz kave
Veležgalnica kave

Sode iz belega hrastovega
lesa, trpežni, močni

Sode

od finega špirta
vinski sodi

krasni izdelek, iz belega hra-
stovega lesa, močne, trpežne,
popolnoma nove iz tovarne
špirta za fini špirit in za vino
pripravljeni, za vsako vino
izborni, takoj rabljivi za kar
se jamči, odda v velikosti po
300, 400, 500, 600, 700 do 1000
litrov držeče, na zahtevo tudi
100 do 200 litrov ali manjše
po prav solidnih nizki ceni

lv. A. Hartmanna naslednik

Avg. Tomažič,
Ljubljana, Marije Terezije cesta

Cene nizke in solidne,
točna postrežba.

Odda se s 1. novembrom t. l. nad
40 let obstoječa, dobro idoča

pekarija

s stanovanjem v Kranju. Ignac Fock
Pojasnila daje istotam

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najbolj. kosm. zobo-
čistil. sred-
stva

Seydlin
Izdelovatelj
O. Seydl
Ljubljana, Stritarjeva ulica 7

Za slabokrvne in prebolele

je zdravniško priporočano
črno Dalmatinsko vino
najboljše sredstvo 2501
4 steklenice (5 kg) franko K 4.-
BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

Dež. lekarna pri 'Mariji Pomagaj'

M. LEUSTEK

Ljubljana, Resljeva cesta 1

zraven cesarja Franc Jožefa jub. mostu

priporoča ob sedanjem času za jemanje

najbolj pripravno, pristno, čisto in sveže

Dorševo med. ribje olje ugod. okusa, lahko

prebavljivo. Mala

steklenica 1 K, večja 2 K.

Tanno-chinin tinktura za lase, ki okrepču-

je lasišče in

preprečuje izpadanje las. Cena steklenici

z rabilnim navodom 1 K.

Slovita Melusine ustna in zobna voda deluje

izbor-

no proti zobobolu in gnjilobi zob, utrdi

dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz

ust. — Steklenica 1 K. 3499

Zaloga vseh preizkušenih domačih zdravil,

katera se priporočajo po raznih časopisih in

cenikih. Med. Cognaca, Malaga, ruma itd.

razpošilja po pošti vsak dan dvakrat.

Trgovina s špece-
rijskim blagom. ..

Na drobno in debelo.

LJUBLJANA **A. ŠARABON** LJUBLJANA

velika pražarna za kavo

Vsak dan sveže žgana kava.

2851 10

Glavna zaloga rud-
ninskih voda. ..

Zaloga istrskega
in laškega brinja.